Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 1967 йил 17 ноябрь, жума ◆ № 270 (13.830). ◆ Баҳоси 2 тийин.

КУЗГИ ШУДГОР ҚИЗҒИН

Ўзбекистон механизаторлари келгуси йили суғориладиган ерларга чигит ва бошқа экинлар экиладиган дастлабки 100 минг гектар майдонни шудгор қилиб қўйдилар. Тошкент, Сирдарё, Сурхондарё ва бошқа областлардаги колхоз ва совхозларнинг далаларига неча минглаб тракторлар чиқди. Далалар устида қишлоқ хўжалик авиациясининг самолётлари парвоз этиб, ерга суперфосфат сепмоқда.

Баҳорга бориб Ўзбекистон хўжаликларида чигит экиладиган майдон яна 16 минг гектар кенгаяди. Тўла қувват билан фойдаланишга топширилган Жанубий Сурхон, Каркидон, Пачкамар сув омборлари зонасида катта-катта майдонлар қишлоқ хўжалик оборотига киритилмоқда.

(ЎзТАГ).

ЯРИМ АСРДАН СЎНГ

Руминиядан келган революцион ҳаракат ветеранлари группаси Ўзбекистонда бир неча кун меҳмон бўлди. Группа составида Румыния Компартияси Марказий ревизия комиссиясининг раиси Константин Пирвулеску ва собиқ қизил гвардиячи Енате Замфир бўлиб, Совет давлатининг юбилей арафасида улар Ленин орденлари билан мукофотланган эдилар.

Константин Пирвулескунинг республикамизда бўлиши айниқса мароқли бўлди. У 1920 йилда босмачиларни тор-мор этишда, Бухоро амирини қулатишда қатнашган эди. Кекса коммунист янги Тошкентни кўздан кечирар экан, кўп нарсаларни эслади. «қингир-қийшиқ ва боши берк кўчалар ўрнида, деди у, кўз ўнгимда замонавий шаҳар — Ўрта Осиёнинг йирик индустриал, маданий ва илмий маркази намоён бўлди, бу шаҳарнинг келажаги янада ажойибдир».

Шаҳар Советининг ижроия комитетида бўлган қабул маросими вақтида раис Ҳ. А. Асомов Тошкентнинг мана шу келажаги ҳақида руминиялик ўртоқларга гапириб берди. Руминиядан келган меҳмонлар Самарқанд ва Бухорога бориб келишди.

Революцион ҳаракат ветеранлари Москвага жўнаб кетишлари олдидан 16 ноябрда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин уларни қабул қилди. Ўртоқ Анисимкин дўстона суҳбатда меҳмонларга республика партия ташкилотининг фаолияти ҳақида гапириб берди. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

15 ноябрда меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советининг сессияси бўлди. Сессия область халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1968 йилги давлат плани ва халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1969-1970 йилларга мўлжалланган планлари тўғрисида область план комиссиясининг раиси Р. Р. Ғафуров докладини, шунингдек, 1968 йилги маҳаллий бюджет тўғрисида ва 1966 йилги бюджетнинг ижроси ҳақида область молия бўлимининг мудири Я. К. Элчибеков докладини муҳокама қилди.

Планларда область экономикасини янада ривожлантириш ва аҳолининг моддий фаровонлиги даражасини ошириш кўзда тутилади. Энергетика ва химия индустрияси тез суръатлар билан ривожланиб боради. Маҳаллий саноат бир йил мобайнида маҳсулот ишлаб чиқаришни 35.4 процент оширади. Тошкент областининг деҳқонлари 1968 йилда давлатга ҳозирги мавсумдагидан 14 минг тонна кўпроқ пахта сотишлари керак. (ЎзТАГ).

ШУ КУННИНГ ЖАНГОВАР ВАЗИФАЛАРИ

Республикамиз пахтакорлари Октябрь революциясининг 50 йиллик тўйи кунларида планни бажариб, давлат омборига 3 миллион 800 минг тонна пахта тўкдилар. Улкан мажбурият — 4 миллион тонна учун кураш қизғин давом этмоқда. Яқин кунлар ичида бу марра ҳам эгалланишига, ҳатто ундан анча ўзиб кетилишига ишонч бор. Далаларимизда ҳали пахта кўп. Ҳамма жойда қабул пунктларига «оқ олтин» оқими келиб турибди.

Юбилей вахтасида туриб фидокорона меҳнат қилган дала меҳнаткашлари тарихий йилда қўлга киритган катта ғалабаларини мустаҳкамламоқдалар. Ҳали пахтачилик йили якунланганн йўқ. Мажбурият ҳисобига пахта топшираётган саккиз область ва Қорақалпоғистон Автоном Республикаси, маррага етиш учун зўр ғайрат билан интилаётган Андижон области меҳнаткашлари ҳам 1967 йилни ҳар жиҳатдан муваффақиятли якунлаш учун курашни охирига етказишлари керак бўлади.

Республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари пахта, пилла, қоракўл тери, жун, тухум, дон, шу жумладан шоли, луб экинлари, сабзавот, полиз экинлари ҳосили, мева ва узум тайёрлаш планини муваффақиятли бажариб, Ватанни хушнуд этдилар. Чорвадорларимиз гўшт тайёрлаш планини бажариш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Улар барча соҳада план ва мажбуриятларни бажариш юбилей йилига хос вазифа эканлигини чуқур англайдилар.

Ҳозирги куннинг энг жанговар юмушлари — далада қолган пахтани зудлик билан териб давлатга топшириш, унинг бир толасини ҳам нобуд қилишга йўл қўймаслик, ҳосилдан бўшаган ерларни ғўзапоядан тозалаб, барвақт сифатли шудгорлаб қўйишдан иборатдир.

Деҳқончиликнинг боши шудгор. Шудгор бўлганда ҳам эрта муддатда юқори агротехника қоидаларига амал қилиб ўтказилган шудгор ҳосилнинг хайрли тақдирини белгилайди. Кейинги йилларда ҳосилдорликнинг кўтарилиши, кўп хўжаликларда мўл ҳосилнинг қўлга киритилишида кузги шудгорнинг аҳамияти катта бўлди. Анчагина хўжаликлар кузги шудгор туфайли ҳосилни кўтарганликлари ҳақида кўп фактлар бор. «Ер ҳайдасанг куз ҳайда...» деган ҳикматли сўз бобо деҳқонларимиздан ўтиб, бизнинг маданияти ўсган, агротехникаси ривожланган деҳқончилигимиз даврига келганда ўзининг яна ҳам мазмунлироқ ифодасини топди. Шунинг учун ҳам илғорлар келаси йил экин экиладиган майдонларни об-тобида шудгорлашга зўр бермоқдалар. Бухоро областидаги «Когон» совхозида ҳосилдан бўшаган ерлар пешма-пеш ҳайдалмоқда. Унлаб трактор бир неча кундан бери кеча-кундуз ишлатилмоқда. Бу ерда яқин орада шудгорлаш тугалланади. Шу областдаги «Ромитан» совхозида келгуси йил мўл ҳосилга тайёргарлик юзасидан алоҳида план тузиб ишга киришилди. Ромитанчилар ҳосил йиғим-теримини кузги-қишки тадбирлар билан қўшиб олиб бормоқдалар.

Бундай мисолларни жуда кўп келтириш мумкин. Лекин, республикамизда шу вақтгача шудгорланган ер жуда оз. Энди юз минг гектардан ортиқроқ ер ҳайдалди. Бунга сабаб, ҳосилдан бўшаган пахта майдонларини ғўзапоядан тезда тозаламаслик, тракторларни тўла ишга солмаслиқдир. Баъзи жойларда, чунончи, Тошкент, Сирдарё, Сурхондарё областларининг жуда кўп хўжаликларида даладаги ҳосилни йиғиштириб олиш бўшаштириб юборилди. Бунинг натижасида пахта нобудгарчилигига йўл қўйилмоқда. Бундай бепарволик ва масъулиятсизлик пахта майдонларини ўз вақтида шудгорлаш ишига ҳам халақит бермоқда.

Ҳамма жойда ерни ҳайдаш учун қулай шароит бор. Об-ҳаво мўътадил бўлиб турибди. Лекин эртаиндин нима бўлиши номаълум. Бирдан совуқ тушиб ер музлаб қолиши мумкин. Унда бир иш икки бўлади. Шуни эътиборга олиб, пахта йиғим-терими билан бирга шудгорлашга эътибор бериш керак. Колхоз ва совхозларда дала ишларини конвейер усулида уюштириш, ишчи кучларини бир ерга ташлаб, ўша ерда ҳам кўракни териб олиш, ҳам ғўзапоя юлиш, ҳам кетма-кет тракторни ишга солиш зарур. Шундай қилганда ҳар бир хўжаликда шудгорлаш суръати кўтарилади.

Барча хўжалик раҳбари, агрономларнинг диққат-марказида туриши лозим бўлган нарса кузги шудгорнинг сифати учун курашдир. Кузги ҳайдов вақтида қилинган хатони бошқа бирор мавсумда тузатиб бўлмайди. Шундай экан, ҳар бир хўжаликнинг шароитига қараб ерларнинг нормал чуқурликда ҳайдалишига эришиш, карталарнинг чала қолишига йўл қўймаслик, ҳайдаш олдидан ерга нормада белгиланган миқдорда минерал ва маҳаллий ўғит солиш зарур.

Газетамизнинг кечаги сонида Хоразм области қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш ва В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятлари эълон қилинди. Хоразмликларнинг бу ватанпарварлик ташаббусини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъқуллаб қарор қабул қилди. Қарорда таъкидланганидек, хоразмликлар бошлаган ҳаракат республикамиздаги барча область қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг оммавий ҳаракатига айланмоғи, область ва район партия комитетлари, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари, касаба союз ва комсомол органлари, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг барча звеноларида планларни муддатидан илгари бажариш учун, В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини меҳнатда янги муваффақиятлар билан кутиб олиш учун мусобақани кенг қизитишлари лозим.

Республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари юбилей йилини ҳамма соҳада катта ғалабаларни қўлга киритиш билан якунлайдилар. Пахтакорларимизнинг жасорати, ўз шаъни-шавкатини кўтаришга бўлган орзуси ва баланд руҳи «оқ олтин»имизнинг 4 миллион тонна бўлиши ва ундан ошиб кетишига мустаҳкам асосдир. Шу билан бирга бутун эътиборимизни навбатдаги вазифаларга қаратмоғимиз керак. Келаси йил мўл пахта ҳосили учун шу кунларда мустаҳкам замин яратайлик.

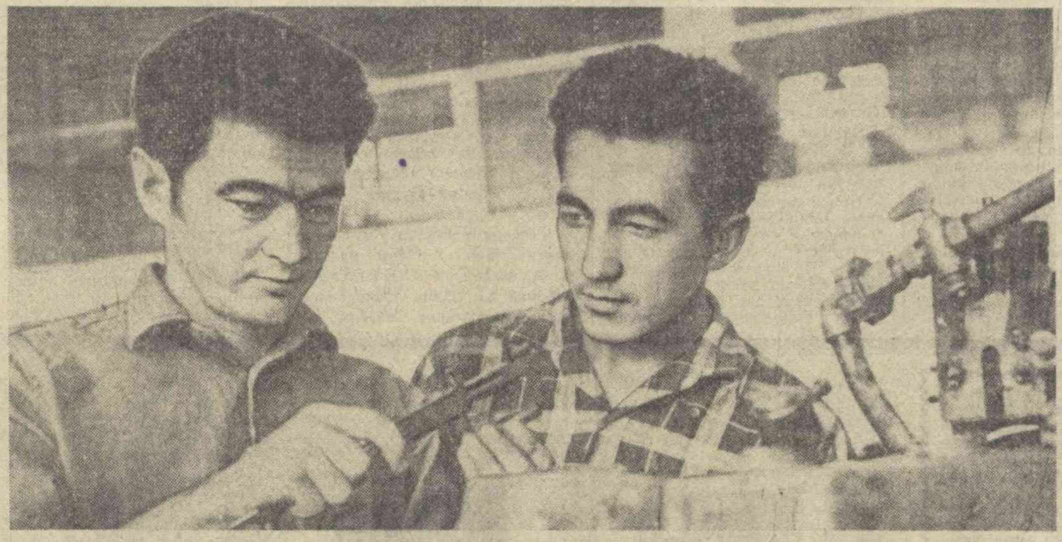

Суратда: «Ташавтомаш» заводининг илғор ишчиларидан Б. Улуғбоев (чапда) ва М. Тешабоев. Улар беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун курашиб, смена топшириғини 130-140 процент адо этмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. МУРОДХЎЖАЕВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон халқ маорифи ва маданиятини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун, республиканинг совет ташкилотларида кўп йиллар самарали ишлагани учун Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ишлар мудирлиги бўлимининг мудири Абдулла **Муродхўжаевга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Секретарь учун — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси
Ҳ. АСОМОВ.

1967 йил, 16 ноябрь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Р. Ж. ИСЛОМОВАГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ПАХТАКОР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Колхоз ишлаб чиқаришидаги кўп йиллик самарали ишлари, агротехника ютуқларини жорий этганлиги учун Самарқанд область, Каттақўрғон районидаги Крупская номли колхоз раиси Раҳима Жовбўриевна **Исломовага** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Секретарь учун — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси
Ҳ. АСОМОВ.

1967 йил, 16 ноябрь.
Тошкент шаҳри.

Келгуси йил ҳосили учун

Фарғона далаларида терим машиналарининг шовқини ҳали тингани йўқ, Қўқон, Тошлоқ ва Қува пахта заводлари эса келгуси йил ҳосили учун уруғ тайёрлашга киришди. Вилтга бардош берадиган серҳосил «153-Ф» нав уруғининг дастлабки бир неча минг тоннаси сараланиб сақлаш учун ғамлаб қўйилди.

Бу йил фарғоналик пахта тозаловчилар деҳқонларга 30 минг тоннадан кўпроқ юқори кондицияли уруғ берадилар. (ЎзТАГ).

ШУДГОРЛАШДА ҲИКМАТ КЎП

Бобо деҳқонларимиз «ер ҳайдасанг — куз ҳайда», деб бежиз айтишмаган. Дарҳақиқат бунинг жуда катта маъноси бор. Ерни севган, унга эътиқод қўйган деҳқон мўл ҳосил учун курашни эрта куздан бошлайди. Ерларни яхшилаб текислайди, ўғитлайди, сўнгра эса чуқур шудгор қилади. Кузда шудгорланган ер бутун қиш бўйи ўғитдан, сувдан баҳраманд бўлиб, кўпчиб ётади.

Буни совхозимиз мисолида ҳам кўриб келаяпмиз. Тўғри, хўжалигимиз маҳсулот етиштириш давлат планларини сурункасига уч йил бажара олмади. Бунинг асосий сабаби: ерларнинг яхши ишланмаганлиги, вақтида сифатли шудгор қилинмаганлиги техника кучидан мақсадга мувофиқ фойдаланилмаганлигидир.

Кўпчилик кенгашиб, бунинг олдини олиш учун нималар қилиш зарурлиги ҳақида маслаҳатлашдик. Маълум бўлишича, ер ҳайдашга ҳайдаларкан-у, лекин унинг сифатига эътибор берилмас экан. Баъзи карталарда трактор плугларининг тиши ерга ботар-ботмай ўтиб кетаверар экан. Саёз ўтказилган шудгор кам фойда берган. Бунинг устига ер ҳайдашдан олдин ҳар бир картанинг тупроқ хоссаси ҳисобга олинмасдан ўғитланган. Оқибатда экинлардан, боғлардан кам ҳосил олиб келинган.

Бултур кузда шудгорлаш устидан қаттиқ назорат ўрнатдик. Бу ишга активлар, коммунистлар, биринчи галда мутахассис — агрономлар сафарбар этилди. Сабзавот майдонлари, боғлар маромида шудгорланди. Ерлар бегона ўтлардан батамом тозаланди. Карталарнинг четлари чопилди. Ҳашарот пайдо бўлиши эҳтимоли бўлган майдонларга яхоб бердик.

Бутун қиш давомида парникларда помидор ва карам кўчатлари ўстирдик. Баҳорга келиб ҳаво исиши биланоқ экиш-тикиш ишларини бошлаб юбордик. Бу тадбир устидан ҳам жиддий назорат ўрнатилди. Кўчатларнинг нормал бўлишига эришдик. Боғларда эса турли мевали дарахтларнинг текис ҳосил тугишини таъминладик. Шундай қилиб юбилей йилида сабзавот етиштириш бўйича белгиланган планлар барча турлари бўйича ошириб адо этилди. Пландаги 1800 тонна ўрнига давлатга 2510 тонна сабзавот маҳсулотлари етказиб бердик. Картошка топшириш плани ҳам ошириб адо этилди. Меҳнаткашлар дастурхонига 602 тоннадан зиёдроқ мева ва узум тортиқ қилинди. Бу, пландагидан 102 тонна кўп демакдир.

Маҳсулот етиштириш планлари ошириб бажарилиши туфайли совхозимиз қолоқликдан чиқиб олди. Аввалги йилларн зарар кўриб ишлаган бўлсак эндиликда юз минг сўмдан кўпроқ фойда келтирдик. Ишчилар ҳам, совхоз ҳам, давлат ҳам бундан катта манфаат кўрди. Бинобарин, одамларнинг моддий манфаатдорлиги оширилди. Уларнинг меҳнатга бўлган муносабатлари ўзгарди.

Совхозимизнинг қолоқликдан чиқишига кўпгина механизаторларимиз ва улар бошчилик қилаётган звено ҳамда бригадалар жуда катта ҳисса қўшганликларини алоҳида таъкидламасдан бўлмайди. Масалан, Турғун Тожибоев бошлиқ механизациялашган звенони олайлик. Ўртоқ Тожибоевнинг ўзи трактор ҳайдайди. Ўзига бириктилган майдонларни ўтган йили кузда ўзи шудгорлади, ўзи текислади. Сабзавот кўчатларини ҳам бригада аъзолари билан биргаликда ўтқазди. Ҳар тупини авайлаб-асрашди. Вақтида суғоришди, муддатида озиқлантиришди. Гал чопиққа келганида, Тожибоев трактор рулига ўтирди. Экин ўғитга муҳтож бўлган кезларда тағин ўғитлагичини бошқариб, сабзавот ўсимликларини озиқлантирди. Хуллас, мўл ҳосил етиштириш учун қандай тадбирларни амалга ошириш зарур бўлса, барчасини бажарди. Натижа кутилганидан ҳам яхши бўлди. Ҳар гектар ердан 22 тонна ўрнига 25 тоннадан карам, 23 тонна ўрнига 26 тоннадан помидор олинди. Звено аъзоларининг иш ҳақи ўтган йилдагига нисбатан қарийб икки баравар кўпайди.

Барча ишларни худди шундай ташкил этсак, келгуси йили ҳам ғалаба устига ғалаба қозонишимиз муқаррар эканлигини эътиборга олиб, шу кунларда кузги дала ишларини янада қизитиб юбордик. Сабзавот экилиши лозим бўлган 160 гектар ернинг 140 гектари ҳозирнинг ўзидаёқ шудгорлаб қўйилди. Шудгорлашдан олдин ҳар гектар ерга 400 килограммдан суперфосфат солдик. Бундан ташқари 460 гектар ердаги боғларимиз ҳам ҳайдалаяпти. Шудгорлашнинг қандай бораётганлиги устидан совхоз экономисти ўртоқ К. Н. Воеводина, агрономлардан Ш. Адашев, А. Насриддинов ва бошқа ўртоқлар назорат қилмоқдалар.

Кузги шудгорни мумкин қадар тезроқ тугаллаш учун учта «ДТ-54» трактори кучидан самарали фойдаланилмоқда. Турғун Алиев, Раҳмонжон Каттабоев, Нишонбой Салимов сингари азамат механизаторларимиз вақт билан ҳисоблашмай меҳнат қилишаяпти. Уларнинг ҳар бири кунда 3,5 гектар ўрнига 5 гектар ерни чуқур ҳайдамоқда.

Кузги шудгорни агротехника муддатларида ўтказиш билан бирга парникларда ҳам ишни яхши уюштирдик. 120 та парникдан 60 таси тайёр. Янаги йили 40 гектар ерга карам, 50 гектарга помидор экамиз. 200 мингта тувакчада ниҳол тайёрлаймиз. Бунинг учун зарур юмушларни ҳозирданоқ бажариб қўймоқдамиз. 2 миллионта помидор ниҳоли, 2 миллион 400 мингта карам ниҳоли тайёрлаш билан боғлиқ бўлган ишлар ҳам дуруст бораяпти.

Экинлардан мўл ҳосил оламан, халқимиз дастурхонини ноз-неъматларга тўкин-сочин қиламан, деган киши ерларни эрта кузда шудгорлаб қўймоғи, яхшилаб озиқлантирмоғи керак. «Ер ҳайдасанг куз ҳайда, куз ҳайдамасанг юз ҳайда», деган сўзга тўла амал қиляпмиз.

А. АБДУВАЛИЕВ,
Тошкент область, Калинин районидаги «Келес» совхозининг директори.
Т. ҚОДИРОВ,
Совхознинг бош агрономи.

МАРРАГА ЕТИЛДИ

Ўзбекистоннинг яна икки области — Андижон ва Сурхондарё областлари давлатга гўшт сотиш йиллик планларини муддатидан илгари бажарди. Тайёрловчилар хўжаликлардан тирик вазнда 29 минг тонна чорва ва парранда қабул қилиб олдилар. (ЎзТАГ).

50 Юбилей хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 16 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан буён	Шу жумладан машинада: Бир кунда	Шу жумладан машинада: Мавсум бошидан буён
ТОШКЕНТ	0,29	114,81	0,12	131,22
ХОРАЗМ	0,23	112,42	0,37	104,71
БУХОРО	0.16	110,91	0,25	107,53
СУРХОНДАРЁ	0,24	107,72	0,12	106,02
ҚҚ АССР	0,34	104.90	0,23	99,79
САМАРҚАНД	0,69	103,33	0,28	103,23
СИРДАРЁ	0.35	102,80	0,20	121,41
ФАРҒОНА	0.22	102,66	0,02	111,94
ҚАШҚАДАРЁ	0.12	101,44	—	101,90
Андижон	0,51	91,26	0,45	112,44
РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА:	0,34	102,60	0,23	112,93

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида 1967 йил 16 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Областлар	планга нисбатан процент ҳисобида
Тошкент	25,2
Хоразм	14,5
Сирдарё	13,8
Фарғона	10,9
Андижон	9,6
ҚҚ АССР	8,2
Бухоро	7,4
Самарқанд	3,5
Сурхондарё	3,4*)
Қашқадарё	2,6
Республика бўйича:	10,2*)

*) Маълумот аниқланган.

НЕГА ПАХТАЛАР ТЕРИБ ОЛИНМАЯПТИ

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

Сурхон диёрининг меҳнаткашлари юбилей йилини яхши натижалар билан якунламоқдалар. Улар пахта тайёрлаш йиллик планини 1 ноябрда, зиммага олган социалистик мажбуриятни эса 14 ноябрда ошириб бажардилар. Ватан омборларига 320 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» тўкилди. Барча районлар ва кўпчилик хўжаликлар пахта тайёрлаш планларини ошириб бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар.

Буларнинг ҳаммаси жуда яхши кўрсаткичлар. Бироқ, бу ютуқлар соясида жуда катта хато ва камчиликлар бекиниб ётибдики, бунга сира тоқат қилиш мумкин эмас. Планларку бажарилди, аммо далада ҳали ҳосил жуда кўп. Мутахассисларнинг мўлжалларига кўра, етиштирилган ҳосилнинг қарийб 5 проценти ҳали йиғиб-териб олинган эмас.

Хўш, 50-60 минг тонна жавоҳир далада очилиб-сочилиб ётсаю, нега сурхондарёликлар планни бажардик, мажбуриятни уддаладик деб хотиржам бўлиб қолишди? Нега планлар бажарилиши билан уларнинг қўлтиғидан тарвузи тушиб., терим суръати бирданига жиддий равишда пасайиб кетди. Бунга бирор асос борми? Йўқ, албатта. Оғиздагини олдириш деб, шуни айтадилар-да!

План бажарилгунча ҳар куни 1-1,5 процент пахта тайёрлаётган Шўрчи, Шеробод, Денов ва Жарқўрғон районларининг хўжаликлари рапорт берган кунларининг эртасигаёқ суръатни икки-уч баравар пасайтириб юбордилар. Далада ҳосил кўп бўлишига қарамай, бу районлар кунига бор-йўғи 0,3-0,4 процент миқдорида пахта тайёрлаяптилар, холос.

Аҳволнинг бундай бўлишига сабаб нима? Бўшашувчилик, хотиржамлик ва бегамликдан бўлак сабаб йўқ. Шўрчи, Денов районларида план бажарилгандан кейин этак боғлаб пахта тераётган кишилар сони 5-6 баравар камайиб кетди. Турли баҳоналар билан терим агрегатлари тўхтатиб қўйилди. Кўрак юладиган ва чувийдиган машиналар тўла ишга солинмади.

Шеробод райони хўжаликларида йил-ўн икки ой пешана тери тўкиб етиштирилган ҳосилнинг бир қисми нес-нобуд бўлиб кетмоқда.

«Янгиобод» ва «Советобод» совхозларида далага қўй ва қорамол ҳайдаб юборилган. Пахтани пайхон қилиш, тўкилган ҳосилни териб олмай пайкалларга сув тараш фактларини кўплаб учратмоқда.

Район партия, совет, хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари, халқ контроли органларининг ходимлари бундай ярамас аҳволдан бехабар дейиш мумкинми? Йўқ. Шу жиддий хатоларнинг ҳаммаси уларнинг кўз олдида содир бўляпти. Шу сабабли ҳам Шерободда пахта тайёрлаш суръати мутлақо пасайиб кетди. Шу кунларда район 0,2-0,3 процент миқдорида пахта тайёрлаяпти. Ваҳолонки, чўлдаги тўртта пахтакор совхознинг далаларини айлансангиз, бу ерда кунига бир процентдан ошириб пахта тайёрлаш мумкинлигига қаноат ҳосил қиласиз.

Яна бир жиддий хато ҳақида гапирмай бўлмайди. Республиканинг энг жанубида жойлашган сурхондарёликлар бу йил она-Ватанга 57 минг 700 тонна ингичка толали пахта сотиш ҳақида қатъий сўз берганлар. Ҳозиргача бу муҳим ваъданинг уддасидан чиқилгани йўқ. Давлат омборларига ҳаммаси бўлиб 52 минг тонна ингичка толали пахта тўкилди. Бу соҳадаги йиллик план 88 процент бажарилди. Ингичка толали пахта етиштирадиган Шеробод, Жарқўрғон ва Термиз районларида ҳосил кўп бўлишига қарамай, суръат кун сайин пасайиб боряпти.

Сурхондарёда етиштирилган мўл-кўл пахта ҳосилининг қолган қисмини йиғиб-териб олиш ўлда-жўлда қолмоқда. Ўз оқимига ташлаб қўйилмоқда. Бунинг устига, янги йил ҳосилига замин яратиш ишлари ҳам қаноатланарли эмас. Қисқаси, кўпчилик хўжалик раҳбарлари даладаги мавжуд ҳосилдан кўз юмиб, қўлидагини бой бериб, оғзидагини олдираётирлар.

А. ХАЛИЛОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АФҒОНИСТОНЛИК ДЎСТЛАР ТАБРИГИ

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини байрам қилишда Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳиршоҳнинг шахсий вакили сифатида иштирок этган Афғонистон сенатининг раиси Абдулла Ҳодий Дави ва сенат аъзоси Султон Аҳмад Шерзой ватанига кета туриб Ўзбекистонда тўхтаб ўтган эдилар.

Меҳмонлар 50 йил ичида республика ҳаётида юз берган янгиликларни зўр қизиқиш билан кўздан кечирдилар.

16 ноябрда Афғонистон подшосининг шахсий вакиллари Тошкентдан Кобулга жўнаб кетдилар. Афғонистон, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат байроқлари билан безатилган аэродромда меҳмонларни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси С. Х. Сирожиддинов, республика Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари Ҳ. А. Асомов ва А. М. Қўчқоров кузатиб қолдилар. Меҳмонларга Москвадан Тошкентгача ҳамроҳ бўлган СССР Олий Советининг депутати А. И. Данилов, СССР ташқи ишлар министрлиги Ўрта Шарқ мамлакатлари бўлимининг мудири С. П. Киктев ва СССР Олий Совети Президиуми бўлим мудирининг ўринбосари С. А. Бондаренколар ҳам аэродромга келдилар. (ЎзТАГ).

Халқаро илмий конференция

ОКТЯБРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ВА ХАЛҚАРО ИШЧИЛАР СИНФИ

Халқаро ишчилар ҳаракати институти Москвада ўтказаётган илмий конференция 14 ноябрда ўз ишини давом эттирди.

Панама халқ партиясининг бош секретари Рубен Соуса мамлакатдаги оммавий, демократик ташкилотларнинг миллий суверинитет учун, Панама Америка империализмининг ҳарбий плацдармига айлантирилаётганлигига қарши кураш олиб бораётганлигини гапириб берди.

Австралия Коммунистик партияси ижроия комитетининг аъзоси П. Кленси партиянинг кейинги съезди пролетар интернационализми принципларини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаш тўғрисида қабул қилган қарорига тўхталиб ўтди.

Социалистик партиянинг Япония парламентидаги депутати Тосио Кото япон пролетариатининг иқтисодий ва сиёсий курашидаги вазифалар ҳозирги босқичда бир-бири билан чамбарчас боғланиб кетаётганлигини айтиб ўтди.

Янги Зеландия Социалистик бирлик партияси Миллий комитетининг биринчи секретари Ж. Жексон сўзга чиқиб айтдики, марксча-ленинча синфий кураш концепциясининг изчил тарафдорлари бўлган Янги Зеландия коммунистлари Американинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши, турмуш шароитини яхшилаш учун, монополиялар зулмига қарши курашаётган Янги Зеландия меҳнаткашлари кенг оммасининг бирлигини таъминлашга ҳозирги вақтда зўр бериб ҳаракат қилмоқдалар. Ж. Жексон Янги Зеландиядаги ишчи ва коммунистик ҳаракат орасига нифоқ солишга уринаётган бузғунчиларнинг найрангларини танқид қилди.

Жанубий Африка Республикаси Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси Б. Банти нг Африка қитъасидаги халқларнинг революцион курашига қарши империализм ишлатаётган ҳийла-найранглар тўғрисида гапирди.

Халқаро ишчилар ҳаракати институти директорининг ўринбосари Е. Амбарцумов ўзининг нутқида Октябрнинг революцион тажрибаси актуаллиги ҳақида гапирди.

Тарих фанлари кандидатлари В. А. Ежов ва Р. Б. Сулаймонов кўп миллатли Совет социалистик давлатини қуриш тажрибасини ёритиб бердилар.

Ишчилар ҳаракатини ўрганиш билан шуғулланувчи Белград институтининг сектор мудири С. Стоянович сўзга чиқиб, пролетар диктатурасини ривожлантириш ишчилар синфининг жамиятдаги раҳбарлик мавқеини мустаҳкамлайдиган социалистик демократия формаларини ривожлантиришни тақозо қилади, деб таъкидлади.

Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия тарихи институтининг директори Г. Вашш интернационализм билан ватанпарварлик ўртасидаги ўзаро боғланиш тўғрисида гапирди.

Экономика фанлари кандидати З. Фаенбург (СССР) ишчилар синфи ва маданият, деган мавзуда доклад қилди.

Поляк олими С. Видершпиль сўзга чиқиб, фашизм устидан қозонилган ғалаба туфайли вужудга келган янги тарихий вазиятда Польша ишчилар синфи раҳбарлигида халқ давлати сифатида қайтадан вужудга келди ва социалистик ривожланиш йўлига, октябрь йўлига қатъий равишда тушиб олди, деди.

Экономика фанлари кандидати В. Переведенцев (СССР) Совет Иттифоқидаги коммунизм қурилиши жараёнида элатларнинг этник яқинлашувидаги баъзи хусусиятлар ҳақида гапириб ўтди.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети идеология бўлимининг мудири Я. Шимек ўз нутқида чех ва словак ишчилар синфининг ривожланиши тўғрисида сўзлади.

Ҳиндистон Коммунистик партияси миллий кенгашининг аъзоси Т. Сватантра қишлоқ хўжалиги ишчиларининг аграр ислоҳот ўтказиш учун олиб бораётган кураши тўғрисида тўхталиб ўтди.

Халқаро ишчилар ҳаракати институтининг бўлим мудири А. А. Куценков (СССР) Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатларининг сиёсий ва социал проблемалари тўғрисида фикр юритди.

Нигерия касаба союзлар конгрессининг президенти Ваҳоб Гудлак, Берлиндаги олий партия мактабида немис ишчилар ҳаракати тарихи кафедрасининг мудири В. Хорн, Румыния Коммунистик партияси Марказий Комитети ҳузуридаги тарихий ва социал сиёсий тадқиқотлар институтининг сектор мудири Д. Хурезянц, Болгар олими В. Маринов, Мали меҳнаткашлар миллий иттифоқининг секретари Ф. Диаате, Италия пролетар бирлиги социалистик партияси сиёсий секретарининг ўринбосари Дарио Валорий, Мадагаскар меҳнаткашлар касаба союзлари федерациясининг вице-президенти Ракотобе, Араб социалистик иттифоқи Марказий Комитетининг секретари Али Сайёд Али (Бирлашган Араб Республикаси), Ҳиндистон коммунистик партияси Миллий кенгашининг секретари З. Аҳмад, Чили Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий комиссиясининг аъзоси Х. Кампусано, Боливия ишчилар ҳаракати арбоби Р. Ортего, Германия бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар институтининг ходими Х. Петрак, Исроил касаба союз арбоби А. Левинбраун ва бошқалар ҳам конференцияда сўзга чиқдилар.

Худди шу куни думалоқ стол атрофида икки учрашув бўлиб ўтди. Бу учрашувларнинг қатнашчилари илмий коммунизм асосчиси Карл Маркс туғилган куннинг 150 йиллиги яқинлашиб келаётганлиги муносабати билан «Карл Маркс таълимоти ва замонавийлик» ҳамда «Ишчилар ҳаракати ва халқаро муносабатлар» деган проблемалар устида фикрлашиб олдилар.

Конференциянинг 15 ноябрда Кремль театрида якунловчи мажлиси бўлди.

Ишчилар ҳаракатининг эллик йил давомида ривожланишининг актуал проблемалари ва бу ривожланишнинг жаҳон революцион—озодлик ҳаракатига ўтказган таъсири тўғрисида беш кун давом қилган мунозарада 140 дан кўпроқ киши сўзга чиқди.

Якунловчи мажлисда Мексика Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Мартинес Вердуго, Аргентина Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари О. Гиольди, халқаро ишчилар ҳаракати институтининг директори, СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси Т. Т. Тимофеев, Эквадор Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бош секретари Педро Саад, Франция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Морис Торез институти маъмурий кенгашининг раиси Ж. Коньо, Канада Коммунистик партиясининг миллий раиси Т. Бак, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети фан бўлимининг мудири З. Врублевский сўзга чиқдилар.

Конференция якунида КПСС Марказий комитетининг секретари Б. Н. Понамарев қисқача нутқ сўзлади. (ТАСС).

МЕҲНАТ ЗАВҚИ

ЛАВҲА

— Йигирма беш марта у ёққа, йигирма беш марта бу ёққа! Ҳу, анови якка тутдан қайтасан. Қани, бошла...

Бойнинг бу гаплари ўн яшар Абилни саросимага солиб қўйди. Тизза бўйи қор бўлса!... Яланг оёқ қандай чопади... Тасодифан ўлган қўйга айбдорми?..

— Қани бўл, бўл деяпман ёки ўлгинг келяптими, ит...

Абил ноилож чўқайини ечди. Унинг мулойим кўзлари ҳаётида биринчи марта ўзга кишига тик қаради. Ғазабиданми, аламиданми, тишлари ғичирлаб кетди. Почасини тиззасигача шимариб, қор кечди.

— Югур!...

Абил югуриб кетди. Ана у якка тутга етди. Орқага қайтди. Яна уёққа, буёққа... Бир... беш... ўн беш... у ҳолдан тоя бошлади. Йиқилмайман, йиқилмайман... Абил ўзига-ўзи фақат шу гапни айтарди.

У йиқилмади. Ҳаддан ташқари нафратланганиданми, ҳар ҳолда йиқилмади. Аммо бойнинг отхонасида тўрт кун ўзини билмай ётди. Тўрт кун ўтоловда қовурилди. Ўзига келгач, «Отанг бўламан» деб авраган бойнинг қанақа оталигини билиб олди... Ўзимнинг отам бўлганда бундай қилармиди! Оҳ, отажон, мени не кунларга қолдириб кетгансиз. Абил ўксиниб-ўксиниб йиғлади.

...Тақдир шафқатиданми, ҳар ҳолда етим ўлмай балоғатга етди. У эс-ҳушини таниганда Ленин, Шўролар ҳукумати, большевиклар деган сўзларнинг маъносига бемалол ақли етди.

Ўн саккиз ёшга кирганда Абил туғилган қишлоғи Хондайлиқни, ёшлиги ўтган жонажон кўчаларни, бир бурда нонни бирга баҳам кўрган ёр-биродарларини ташлаб кетишга мажбур бўлди. У ўз бахтини, келажакдаги саодатли кунларини излаб кетди... Ўзига ўзи оқ йўл тилади...

Ўттизинчи йилларнинг бошлари. Совет ҳокимияти оғир саноатни ривожлантиришга зўр берган пайт. Кечагина ёввойи ҳайвонлар ошиёни бўлган тўқайлик жойда Чирчиқ шаҳри бунёд этила бошлади.

Шаҳар бунёд этишнинг ўзи бўлмайди. Уни куришдан олдин важи-корсонини қилиш керак. Электр қуввати йўқ. Усиз қўл калта. Ишчиларга уй-жой лозим. Бу ҳам йўқ. Демак, ГЭСлар, уй-жойлар керак.

— Хочешь город строить!...

Рус прорабнинг гапига Абил тушунмади. Ёшгина бир йигит тилмочлик қилиб юборди.

— Ҳа, хўп, — деди Абил шошиб гўё уни биров ҳозир ҳайдаб юборадигандай.

Прораб мириқиб кулди-да, бу содда ўзбек йигитини қўлидан ушлаб, цемент қориштираётган ўзбек, тожик, қозоқ йигитлари олдига олиб бориб қўйди.

Шу кундан бошлаб Абил ҳаётида ўзгача кунлар бошланди. У ўз бахтини топганидан беҳад севинар, меҳнат қилиб чарчамас эди. Вақт жуда тез ўтарди.

Бир йил ичида анча ишлар бажариб қўйилди. Ҳаккам-дуккам уйли Қирғизқулоқ қишлоғи ўрнида Комсомол ишчилар посёлкаси бунёдга келди. Комсомол ГЭСининг қурилиши ҳам ниҳоясига етди. Бутун куч Чирчиқ ГЭСлари тизмасининг бошида асосий тўғонни барпо этишга ташланди.

Одамлар оғзида Абил Турсунбоевнинг номи. У бошлиқ бригада ҳар қандай оғир вазифаларни ҳам кўрдим демайди. Мукофотларнинг ҳаммаси ўшаларники бўлиб қолди. Турсунбоевчилар ҳаракати тобора авж ола бошлади.

Кунларнинг бирида бош тўғон қурилишига Ўзбекистон оқсоқоли Йўлдош ота Охунбобоев ташриф буюрди. Ўшанда ота Абил билан узоқ суҳбатлашди. Ҳатто унинг уйида меҳмон ҳам бўлди.

— Балли ўғлим, ҳақиқий йигит экансизлар, — деди Йўлдош ота белкурак олаётган турсунбоевчиларни кўриб, — Чирчиқ шаҳрининг қурилиши сизларга боғлиқ. Шу зайлда ишласанглар шаҳар тезроқ кўзга кўринади... Ёшликларингда ота-оналарингга шаҳар олиб берамак дегансизлар... Қани бизларга бир шаҳар олиб берингларчи, шунда қойил қоламиз...

Отанинг гапидан ишчиларнинг юзига табассум югурди. Ҳамма қувониб кетди. Чирчиқ шаҳри ва унинг атрофидаги қурилишларда ишлаган йигитлар Йўлдош отанинг сўзларини узоқ вақтларгача дилларида сақладилар. Гўзал Чирчиқ вужудга келганда уларнинг ҳар бири «мана шаҳар олиб бердик» деб ҳақли равишда фахрландилар.

Шу орада халқ бошига оғир ташвиш тушди. Гитлер газандалари Ватанимизга хоинларча ҳужум қилдилар. Абил Турсунбоев ҳам эл қатори урушга отланди. Севган ёрини, икки жажжи қизчасини ташлаб фронтга кетди. Фронт йўли оғир, сермашаққат, лекин муқаддас йўл бўлди. Ҳақ иш йўлида курашган совет халқи ғалаба қозонди.

Абил ака ой бориб омон келди. Яна севган Чирчиқ шаҳрида, қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводида слесарь бўлиб ишлай бошлади. Республикамиз фахри «оқ олтин» ижодкорларига ажойиб машиналар етказиб беришда ўзининг камтарин ҳиссасини қўша бошлади.

Бир корхонада йигирма йил. Айтишга осон. Йигирма йил!.. Бу йиллар ичида қора сочларга қиров тушди. Кундалик ишда жуда зарур бўлган бой тажриба орттирди. Сон-саноқсиз шогирдлар тарбиялади. Эл оғзига тушди. Иззат-икромга сазовор бўлди. Уч марта Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди. Бахт деган бундан ортиқ бўладими?!

— Ростини айтсам ёшлигимда бундай файзли, саодатли кунларга етишаман деган умидни дилимга келтирган эмасман, — деб ҳикоя қилади Абил ака Турсунбоев, — бойнинг қўлида ўлиб кетсам керак, деб ўйлардим. Коммунистик партиямиз, Совет ҳукуматимиз бўлмаганда менинг қисматим ўша бечорачилигимча қолиб кетаверар эди. Ленин ёқиб берган Октябрь қуёши юртимизни чароғон, бахтимизни мунаввар қилди. Барча яхшиликлар учун жонажон партиямизга, азиз ҳукуматимизга яна бир бор минг раҳмат деймиз...

Абил ака яқинда пенсияга чиқди. Пенсияга чиқиш номигагина. Тиниб-тинчишни билмаган бу одам ўзи яшаб турган жойдаги Карл Маркс номли колхознинг турли хил ишларида ёрдам бериб туради.

Катта асфальт кўча бўйлаб узун бўйли, шоп мўйлов, мулойим юзли, елкадор, зуваласи пишиқ киши бормоқда. Унинг оқ-сариқ чеҳрасидан нур ёғилиб турибди. Бу Абил ака Турсунбоев. Чирчиқ шаҳрининг ветеран-ишчиларидан. У ўзи айтганидек, «энг бахтиёр одам!» Бу бахтини эса Абил ака ҳалол меҳнатдан топган.

Р. УМАРОВ.
Чирчиқ шаҳри.

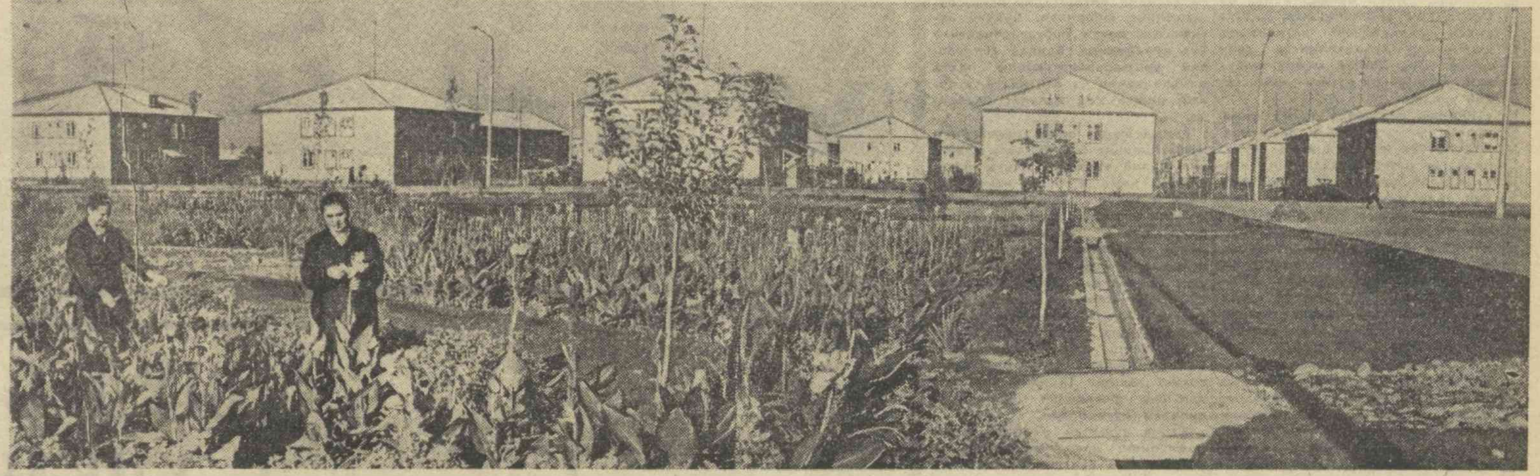

Суратда: Тошкент бағрида қад кўтарган янги Сергели йўлдош шаҳарчасининг бугунги манзараси. Бугунги Сергели обод, кўркам, йўллари асфальтланган, баҳаво ва гуллар шаҳри бўлиб қолди.

И. Глауберзон фотоси.

ХУШХАБАРЛАР

ҚАРТОШКАДАН МЎЛ ҲОСИЛ

Фарғона областининг хўжаликлари картошка тайёрлаш йиллик топшириғини Ўзбекистондаги бошқа хўжаликлардан илгари бажариб бўлдилар. Колхоз ва совхозлар давлатга 9,3 минг тоннадан ортиқ картошка сотдилар. Республикада жами 51,4 минг тонна ўтган йилнинг шу вақтидагига нисбатан қарийб 20 минг тонна кўп картошка тайёрланди.

«САЛОМАТЛИК МЕВАСИ»

Фарғоналиклар ва Андижонликлар 900 тонна чамаси «Саломатлик меваси» — анор уздилар. Республикада бу қимматли мева тайёрлаш йиллик топшириғи бажарилди.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

280 миллион кубометр сув сиғадиган Пачкамар сув омборини қуриш муддатидан бир йил олдин тугалланди. Сув омбори тўла фойдаланишга топширилганидан кейин Ғузор районида суғориладиган ер майдони уч баравар, ялпи пахта ҳосили эса тўрт баравар кўпаяди.

АВТОМАТ СТАНЦИЯ

Наманганда икки минг номерли автомат телефон станциясининг биринчи навбати фойдаланишга топширилди. Янги йилгача автомат станциянинг иккинчи навбати — яна 2000 аппарат ишга туширилади.

ГАЗ КЕЛДИ

Тахиатош ва Хўжайли Бухоро-Урал, Ўрта Осиё-Марказ газ қувурига уланди. «Узсантехгазмонтаж» трестининг Василий Кузнецов бошлиқ механизациялашган кўчма колонна шаҳарликларга ана шу ажойиб туҳфани инъом этди. Бу колонна коллективи Қорақалпоғистон АССРда газ шохобчаларини кенгайтириш йиллик планини муддатидан олдин бажарди.

Киров номидаги боғдорчилик-узумчилик совхозини газлаштириш тугалланди. Бу юбилей йилида қўриқ ерда газлаштирилган бешинчи хўжаликдир.

МАКТАБ ВА ҲАЁТ

ҲАММАНИНГ ИШИ

Партия XXIII съездида мазкур беш йилликда умумий ўрта таълимга ўтишни асосан тугаллаш вазифаси қўйилди. Бу муҳим ва зарур вазифани амалга ошириш барча мактабларда таълим-тарбия ишларини янада яхшилаш вазифасини илгари суради. Бу — умумхалқ ишидир. Бу вазифани амалга оширишда халқ маорифи ходимларигина эмас, шу билан бирга партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, бутун жамоатчилик ғайрат-шижоат кўрсатиши керак.

Умумий ўрта таълимни амалга ошириш учун энг аввало зарур шарт-шароитларни ҳозирлаш лозим. Айниқса қишлоқ жойларда бу масалага катта эътибор бериш керак. Халқ маорифи ходимлари планлаштириш идоралари ҳамда партия ва совет ташкилотлари билан ҳамкорликда ҳар бир область, район, шаҳарда умумий ўрта таълимга аста-секин ўтишнинг перспектив планларини ишлаб чиқишлари керак.

Мактаб ёшидаги бирор болани ҳам назардан четда қолдирмаслик лозим. Уларнинг умумий ўрта таълим олишлари учун мактаб тармоқларини тўғри жойлаштиришни, саккиз йиллик мактабларни ўрта мактабга айлантиришни қайси тартибда амалга ошириш масаласини чуқур ўйлаб, режасини тузиш талаб этилади. Ёшларни умумий ўрта таълимга ўтказиш кўпгина бошланғич мактабларни қисқартиришни ёки уларни саккиз йиллик ёки ўрта мактабларга айлантиришни талаб қилади. Аҳоли зичроқ жойлашган баъзи тоғлик районлар, шунингдек узоқ яйловлар шароитида мактаб тармоғини очиш осон иш эмас. Бу масалани ҳар томонлама ўйлаш, моддий жиҳатдан асослаш керак бўлади. Янги тартибга ўтиш билан боғлиқ бўлган маблағларни исроф қилмай, тежамкорлик билан сарфлаш, шу билан бирга мактаб ёшидаги барча болаларни тўла ўқишга тортишга ҳамда уларнинг сонини тўла ўрта маълумот олмагунларича сақлашга керак бўлган барча шарт-шароитларни яратиб бериш керак. Шу мақсадда узоқ яйловларда ва бошқа тоғли ҳамда чекка районларда мактаблар қошида интернатлар қуриш мақсадга мувофиқдир.

Умумий ўрта таълимга ўтиш мактаб ёшидаги болаларни умумий саккиз йиллик таълимга тортиш вазифасини бугунги кунда қандай амалга ошираётганлигимизга боғлиқдир. Кейинги йилларда партия, совет ташкилотлари, маориф ва жамоат органларининг ғайратлари билан умумий таълимни амалга оширишда анча муваффақиятларга эришилди. Кейинги уч йилда республика мактабларида ўқувчилар сонининг ярим миллион кишига кўпайганлиги фикримизнинг ёрқин мисолидир.

Саккиз йиллик умумий таълим тўғрисидаги қонунни амалга оширишда Андижон, Бухоро ва Хоразм область мактабларининг коллективлари ва кенг жамоатчилик энг яхши кўрсаткичларга эришиб келмоқдалар. Жумладан 1966 — 1967 ўқув йилида мактабларнинг саккизинчи синфларида Андижон областида 94,1 процент, Бухорода 92,5 процент, Хоразмда 91 процент ўқувчи таълим олди. Бу ўқувчилар 1959—1960 ўқув йилида биринчи синфларга қабул қилинган эдилар. Шу билан бирга саккизинчи синфни битирувчилар сони йил сайин ошиб бормоқда. Бу нарса шуни яна бир марта кўрсатадики, жойларда саккиз йиллик умумий таълим тўғрисидаги қонунни тўла амалга ошириш учун катта ишлар қилинмоқда. Буни биз қуйидаги рақамларда аниқ ҳис этамиз. Агар республикада 1963 — 1964 ўқув йилида саккизинчи синфни биринчи синфга келган ўқувчиларнинг 71,3 проценти тамомлаган бўлса, мазкур 1966 — 1967 ўқув йилида 82,6 процентги тугатди.

Шу билан бирга саккиз йиллик умумий таълим ҳамма жойда тўла амалга оширилган, деб бўлмайди. Умумий ўрта таълимга ўтишда зарур шарт-шароит ҳисобланган саккиз йиллик умумий таълимни тўла таъминлаш Самарқанд, Сурхондарё, Сирдарё ва Тошкент областларининг айрим районларида оқсамоқда. Бу районларда саккизинчи синфларни тамомлаб чиқаётган ўқувчиларнинг сони республиканинг ўртача кўрсаткичидан ҳам паст. 1965—1966 ўқув йилида биринчи синфга кирган ўқувчиларнинг сонига нисбатан саккизинчи синфни тамомлаган болаларнинг сони Самарқанд областида 63,4 процентни, Сурхондарё областида 71 процентни ташкил этган, холос. Бу рақамлар шуни кўрсатадики, мазкур областларда саккиз йилликни тамомламай кетиб қолаётган ўқувчилар кўп бўлмоқда.

Ўқувчиларнинг мактабдан кетиб қолишига сабаб: кўпинча мактабдан узоқда яшовчи болалар транспортда олиб келинмайди, шунингдек, баъзи маҳаллий органлар мактаблар қошида интернатлар тармоғини кенгайтиришга, уларда ўқувчи қизларнинг истиқомат қилиши учун шароит яратишга етарли эътибор бермаётирлар. Баъзи районларда болаларни ҳисобга олишнинг яхши йўлга қўйилмаганлиги ҳам бунга сабаб бўлмоқда. Энг муҳими, болаларнинг мактабдан кетиб қолишларига баъзи мактабларда таълим тарбия ишининг яхши йўлга қўйилмаганлиги сабаб бўлмоқда. Ўқувчи болалар ўқитувчиларнинг етарли эътибор бермасликлари, ота-оналарининг яхши назорат қилмасликлари натижасида синфдан-синфга кўчолмай қолиб, шу сабабли ҳам мактабдан кетмоқдалар. Жойларда партия ва совет органлари, корхона, колхоз, совхозларнинг раҳбарлари бутун жамоатчилик умумий саккиз йиллик таълим тўғрисидаги қонунни амалга оширишда мактаб коллективларига яқиндан ёрдам беришлари лозим.

Мазкур камчиликларни тугатиш учун энг аввало болаларни ҳисобга олишни ҳар томонлама яхшилаш, мактаб ёшидаги болаларни мактабга тортиш халқ хўжалиги планларини тузишга эътиборни янада кучайтириш керак.

Саккиз йиллик умумий таълимни қишлоқ жойларда амалга оширишга алоҳида эътибор бериш керак. Бу ерларда мактабдан узоқда яшовчи кўп болаларнинг дарсга қатнашолмаганлигидан, мактаб қошида интернатларнинг етишмаслигидан ёки мавжуд интернатларда зарур имкониятларнинг яратилмаганлигидан қишлоқларда саккиз йиллик таълим қонунини амалга ошириш анча мушкул бўлмоқда.

Умумий таълимни амалга оширишда ижроия комитетлар қошидаги балоғатга етмаган болалар билан шуғулланувчи комиссия, шунингдек, корхоналардаги болаларни тарбиялашга ёрдамлашувчи кенгашлар алоҳида роль ўйнашлари керак. Афсуски, бу ташкилотлар кўп ҳолларда яхши фаолият кўрсатмаётирлар.

Умумий ўрта таълимга ўтишда мактабларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш зарур шарт-шароитлардан биридир. Юбилей йилида бу соҳада жуда катта ишлар амалга оширилди. Тошкент область, Бекобод шаҳар ва Бекобод район жамоатчилигининг мактабларни янги ўқув йилига муддатидан илгари ҳамда юқори сифатли тайёрлаш борасидаги ташаббуси республикадаги барча область ва район жамоатчилиги томонидан бажонидил қўллаб-қувватланди. Мактабларни янги ўқув йилига бекаму-кўст тайёрлашда Самарқанд, Андижон ва Хоразм область жамоатчилиги яхши жонбозлик кўрсатди. 1967 йилнинг 1 сентябрида республикада барча манбалар бўйича, 130 минг ўқувчига мўлжалланган янги мактаблар ишга туширилди. Биз мактаб қурилишига етарли баҳо бермаётган ҳамда мактаб қурилиши учун ажратилган маблағларни тўла ўзлаштирмаётган Бухоро области, Қорақалпоғистон АССР, Тошкент шаҳрида бу соҳада бурилиш ясашларини истардик.

Умумий саккиз йиллик таълимдан умумий ўрта таълимга ўтишда педагогика коллективлари алоҳида роль ўйнайдилар. Мактаб педагогика коллективлари таълим ва тарбиянинг ҳозирги талаблар даражасида бўлиши учун бутун чораларни кўришлари керак. Маҳаллий совет органлари педагогларнинг турмуш шароитларини яхшилашга ҳамда уларнинг ижодий ўсишларини таъминлашга етарли эътибор беришлари ва бу ҳақда доимий ғамхўрлик қилиб туришлари керак.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати умумий ўрта таълимга ўтиш вазифасини амалга ошириш умумдавлат вазифаси, деб қарайди. Бу вазифани муваффақиятли амалга ошириш коммунизм йўлида қилинган яна бир катта одим бўлади. Шунинг учун ҳам мактаб педагогика коллективлари, халқ маорифи ходимларидан бу муҳим ва зарур вазифани чуқур англаган ҳолда кенг жамоатчиликка таяниб уни тўла амалга ошириш учун барча куч ва билимларини сарфлашлари талаб қилинади.

А. К. ТЮЛЕНЕВ,
Ўзбекистон КП Марказий Комитети фан ва ўқув юртлари бўлими мудирининг ўринбосари.

КИНОЧИЛАР ЗАФАРИ

Республикамиз пойтахтининг кино ходимлари Улуғ Октябрь 50 йиллиги шарафига мусобақани қизитиб, аҳолига маданий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш соҳасида катта зафар қучдилар. 1 ноябргача юбилей йили плани ортиғи билан бажарилди. Планда кўзда тутилган 4 миллион 148 минг сўм ўрнига 4 миллион 345 минг сўм пул топширилиб, план 104,7 процентга ошириб адо этилди. Ҳозир эса пойтахт киночилари планни 110 процентдан ҳам ошириб юбордилар.

10 ой ичида Тошкент шаҳар кинотеатрларида 12 миллион 644 минг томошабин совет ва чет эл киностудиялари ишлаб чиқарган энг яхши кинофильмларни ҳузур қилиб томоша қилдилар. Шу давр орасида кинотомошабинларга 49 минг 115 киносеанс кўрсатилди.

— Юбилей йили охиригача шаҳар меҳнаткашларига қўшимча равишда яна 2000 сеанс қўйиб беришни мўлжаллаб турибмиз, — дейди, Тошкент шаҳар ижроия комитети кинофикация бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Ш. Файзиев. Йил охиригача эса яна 1 миллион 100 минг томошабинга кино хизмати кўрсатилади.

ПАХТАКОРЛАРНИ ДЕБ

Юбилей йили ҳосили мўл бўлиши учун пахтакорлар билан бир қаторда саноат корхоналарининг меҳнаткашлари ҳам ғайрат кўрсатиб ишладилар.

Республика корхоналари трактор, прицеплар, чанглагич-пуркагичлар, экскаваторлар тайёрлашни анча оширдилар. Тўққиз ойдагина далаларга 15 минг трактор жўнатилди. Пахтани қоп-қанорсиз ташишга мўлжалланган трактор прицепларидан 23,7 минг дона ишлаб чиқарилди. Шундай машиналардан бу йил ўтган йилдагига қараганда 1377 та ортиқ тайёрланди.

Ғўза зараркунандаларига қарши курашда қўлланиладиган ускуналар тайёрлаш ҳам кўпайди. Бу йил пахта далаларига чанглагич-пуркагич ускуналардан 1812 дона юборилди.

ПАХТАЧИЛИК ЛАБОРАТОРИЯСИ

Беш йиллик лочинлари

Ҳар бир район, областнинг машъал хўжалиги бор. Унинг шуҳрати билан ҳамма фахрланади. Бошқа хўжаликлар ўз имкониятларини ўлчаб, чамалаб кўриб машъалларга тенглашиш режаларини тузади. Шу асосда янги ташаббуслар, изланишлар бунёдга келади, резервлар ишга солинади.

Бухоро областида ҳам пахтадан юқори ҳосил етиштириш билан донг таратаётган машъал хўжаликлар кўп. «Ромитан» совхози шулардан бири.

— Совхоз пахтачилик лабораторияси, — гап қотди область ижроия комитетининг раиси Н. Бозоров, — миришкор деҳқонлар агротехниканинг прогрессив усулларини кенг қўлланиб, шўр ва захкаш ерлардан муттасил юқори ҳосил оляпти.

— Ромитанлик пахтакорларда ажойиб фазилатлар камол топди, — дейди область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи З. Қобилов, — улар ҳосилдорликни ошириш йўли билан ялпи пахта миқдорини тобора кўпайтиряпти. Пахтанинг умумий ҳажми ҳар йили ўртача 2000 — 2500 тонна ортяпти.

Район партия комитетининг биринчи секретари Я. Наврўзовнинг сўзига қулоқ солинг.

— Совхоз комплекс механизациялашган хўжаликка айланди. Чигит экишдан тортиб ҳосилни саранжом-саришталаб олишгача бўлган ишларнинг ҳаммаси машиналар гарданига ортилган. Ромитанликларнинг бу соҳадаги тажрибаси бошқа хўжаликлар учун мактаб бўлиб хизмат қиляпти.

Ким билан суҳбатлашманг, ҳамма совхозни лаборатория, илғор тажрибалар мактаби, донгдор пахтакорлар макони деб таърифлайди.

Совхоз бундан ўн йил муқаддам камҳосилли ва камқувват хўжаликлар заминида ташкил топди. Ўша кезда ҳосилдорлик гектар бошига 13-14 центнер эди. Ер ва машиналарнинг «умри» бекорга ўтарди. Олинган даромад сарфланган харажатни зўрға қопларди.

Совхоз тузилгандан кейин иш юришиб кетди. Пахта планлари бажарила бошлади. Жамоат ва уй-жой бинолари қурилди. Бунинг сабаби бор. Меҳнат тўғри ташкил қилинди. Ишчи кучи ва техника воситалари бўлимлар, бригадалараро экин майдонига қараб тақсимланди. Ердан фойдаланишда эгасизликка барҳам берилди. Коммунистлар, мутахассислар, тажрибакор деҳқонлар маҳсулот етиштиришнинг тақдири ҳал этиладиган участкаларга юборилди. Кадрларга ёрдам бериш билан бирга талабчанлик кучайтирилди. Ерга сарфланган харажатни беш-олти баравар қилиб ундириб олиш масаласи қўйилди.

Ер майдони катта, ишчи кучи кам. Вазият ҳисобга олиниб механизацияга кенг йўл очилди. Теримни машиналаштириш бош вазифа дейилди. Аммо тракторлар, терим машиналари уларни бошқаришга қодир механизатор кадрлар етишмас эди. Оператив чоралар кўрилди. Янги тракторлар, терим агрегатлари харид қилинди. Механизация мактаблари ва курсларида юзга яқин қиз-йигитлар ўқитилди, тажрибали механизаторлар ўзларига муносиб ўринбосар-шогирдлар тайёрлади.

Тупроқ тузилишини яхшиламай туриб экинлардан юқори ҳосил олиш мумкин эмас. Деҳқонлар шуни ҳисобга олиб ирригация-мелиорация ишларини кучайтирдилар. Зовурлар қазилиб сизот сув қочирилди. Катта майдонларда такрор-такрор шўр ювилди. Изчиллик билан амалга оширилган ана шу тадбирлар пахта ҳосилдорлигини оширишда катта роль ўйнади.

Дала ишларини тўла машиналаштириш мақсадида планировкага алоҳида аҳамият берилди. Майда карталар йириклаштирилди, муваққат суғориш шохобчалари, уватлар тугатилиб ўрни экинзорга айлантирилди. Мевали ва иҳота дарахтлари қайтадан тартиб билан ўтқазилди. Бунда пилла қуртининг озуқа базаси — тутзорларни кенгайтириш ҳамманинг диққат марказида бўлди. Машиналар ва агрегатларнинг бехатар қатновини таъминлаш мақсадида тўғри ва равон йўллар чиқарилди.

Энг муҳими — маъмурият ва партия ташкилоти совхоз олдида турган сиёсий-хўжалик вазифаларни агитация ва пропаганданинг энг таъсирчан форма ва методлари орқали омманинг онгига сингдирди, кишиларда хўжаликни комплекс тараққий эттириш ҳис-туйғусини кучайтирди. Пахтага бўлган ихлосини оширди. Ҳамманинг қалбида пахта ишқи туғён урабошлади.

Партия шахсий манфаатдорлик принципини кучайтириш зарурлигини уқтирмоқда. Тер тўкиб меҳнат қилган кишилар ўз меҳнати мевасидан манфаат кўришлари керак. Илғорлар рағбатлантирилиши лозим. Совхозда қуйидагича тартиб ўрнатилди: ишга яроқли кишиларнинг ҳаммаси дала ишларида қатнашди, белгиланган графикни бажарди. Пахта ва бошқа хил маҳсулотлар етиштиришни кўпайтиришга ҳол-қудрат улуш қўшди. Кўп маҳсулот етиштирганлар кўп ҳақ олди, интизомни бузганлар жамоатчилик олдида жавоб берди. Коммунистлар, комсомоллар авангардлик ролини ўйнади. Шундай тартиб ўрнатилмаганда совхоз оғир юк билан узоқ масофани дадил босиб ўтаолмас эди.

Меҳнаткашларнинг турмушини яхшилаш, бадавлат ҳаёт кечиришларини таъминлашга алоҳида эътибор берилди. Совхозда янги маданий-оқартув, савдо-медицина ўчоқлари, маиший хизмат кўрсатиш корхоналари пайдо бўлди. Турмуш икир-чикирлари, фарзандларининг соғлиғи, ўқиши ва ҳаётидан кўнгли тўлган меҳнат аҳли дала ишлари, чорва фермалари, қурилишларда фаол қатнаша бошладилар.

Хўжаликни қолоқликдан чиқариб машъаллар даражасига олиб келган омиллар шулар.

ПАХТА ИШҚИ — ВАТАН ИШҚИ

Пахтачилик совхоз ишлаб чиқаришида асосий тармоқ ҳисобланади. Бу тармоқни ривожлантиришда қуйидагиларга эътибор беріляпти: пахта майдонини йил сайин кенгайтириб бориш, шу йўл билан пахта — беда — маккажўхори алмашлаб экиш схемасини жорий қилиш, ҳосилдорликни ошириш, пахтанинг сортини яхшилаб, таннархини арзонлаштириш...

Бунинг учун нималар қиляпти? Фан-техника ютуқлари, илғорлар тажрибаси пахтачиликка кенг жорий этиляпти. Ҳосилдорликни оширишга қаратилган ҳар қандай янгилик, катта-кичиклигидан қатъи назар, дадил қўлланиляпти. Тупроқ тузилишига қараб чигит экиш схемаси ўзгартиляпти.

— Бизнинг шароитимизда, — ҳикоя қилади совхоз директори олий маълумотли агроном У. Исматов, — кузги шудгор ва шўр ювишнинг аҳамияти катта. Кузда шудгорланган майдонлардан шудгорланмаган майдонларга нисбатан 5—6 центнер юқори ҳосил олиняпти. Кузда шудгорланган ерларда кўп нам тўпланади, қишлоқ хўжалик зараркунандалари қирилиб кетади. Баҳорда чигит экиш пайтида иш енгиллашади. Шунинг учун ҳам биз кузда ҳамма экин майдонларини чуқур шудгорлаб қўямиз.

Еримиз шўр, сизот сув юза жойлашган. Оқар сув эҳтиёжни тўла қопламайди. Бундай шароитда тадбиркор бўлиш талаб этилади. Кузги шудгордан кейин марза олиб шўр ювамиз. Туз эриб бўлганига ишонч ҳосил қилгач, тупроқнинг устки қатламига чиритилган гўнг сепиб яхоб берамиз. Бу намнинг узоқ сақланишини таъминлайди.

Совхоз коллективи кузги шудгор ва шўр ювишни энг яхши агротехника муддатларида ўтказиш билан ҳосилдорликни гектар бошига 8 — 10 центнер оширяпти.

Сўнгги йилларда совхоз фаолиятида ибрат олса арзийдиган бир қатор тажрибалар тўпланди. Шулардан бири чигит экишни қисқа муддатда сифатли қилиб ўтказишдир.

— Бу муҳим ишни бир ҳафта — ўн кунда тамомлаймиз, — сўзини давом эттирди директор, — чунки барвақт экилган чигит юқори ҳосил гарови. Кечга қолган деҳқон армон қилишини яхши биламиз. Баъзан эрта экилган чигит ҳарорат етишмай чириб кетади, кеч экилганда эса фурсат қўлдан бой бериб қўйилади. Биз энг яхши ва нозик фурсатда иш бошлаб, ишни якунлаймиз. Деҳқон чигитнинг ёни ерга тегиши билан кўкариб чиқадиган вақтни яхши билиши керак. Шунда бир иш икки бўлмайди, чигит ҳам, ишчи кучи ҳам, ёнилғи ҳам иқтисод қилинади. Бу маҳсулот таннархининг арзонлашишига таъсир кўрсатади.

Кўклам экин кампаниясини муваффақиятли ўтказиш учун машина ва агрегатлар шай бўлиши лозим. Бу ишда қуйидагича тартиб ўрнатилган, қишлоқ хўжалик ишидан бўшаган машина ва агрегатлар пешма-пеш автотрактор паркига келтирилиб ремонт қилинади. Масалан, шу кунларда Ҳайдов тракторлари ишлаяпти. Универсаллар, сеялкалар ва бошқа агрегатлар ремонт қилиняпти. Ҳайдов тракторлари дала ишларини тугаллагунча терим машиналари ремонтдан чиқарилади.

Совхоз коллективи ҳамма соҳада сорт ва сифат масаласига катта эътибор беради. Чигит экишда гектар тўла, уя сонининг бут бўлиши кўзда тутилади, ҳар қарич ердан маълум мақсадни кўзлаб фойдаланилади. Сифат сўзи техникага жорий этиладиган бўлса, машина ва агрегатлар «умри»ни узайтириш демакдир. «Устахонадан чиққан ҳар бир агрегат мавсум давомида тўхтовсиз ишласин!» Механизаторларнинг шиори ана шундай. Машина ва агрегатларнинг узлуксиз ишлаши аввало, дала ишларини тезлатса, қолаверса, тежамкорлик омилидир.

Пахтакорлар ҳисобдон бўлиб қолдилар. Қайси майдонга қанча ишчи кучи ва маблағ сарфланса кўпроқ фойда олишини яхши биладилар. Илгари пахта плани тўлса бас дейишарди. Энди пахтани кўпайтириш, сортини яхшилаш, таннархини камайтириш, хўжаликнинг ялпи, ишчиларнинг шахсий даромадини ошириш кўзда тутиляпти. Шу мақсадда камроқ меҳнат ва маблағ сарфлаб, кўпроқ, арзонроқ маҳсулот олишга ҳаракат қилиняпти.

Шу ва шунга ўхшаш тадбирлар амалга оширилиши туфайли совхозда пахтанинг ялпи миқдори кўпаяпти. Буни қуйидаги диаграммадан кўриш мумкин.

Кўриниб турибдики, совхозда пахта етиштириш бир йилда 2.414 тонна кўпайтирилган. Биринчи сорт пахта эса беқиёс ортган. Хўжалик юбилей йилида пахта тайёрлаш юзасидан белгиланган давлат топшириғини сон ва сифат кўрсаткичлари бўйича ошириб адо этган. Бу меҳнат аҳли пахта ишқида куйиб-ёнганидан далолатдир.

ТАРАҚҚИЁТ СИРИ

Юбилей йилида машина теримида катта ўзгариш юз берди. 3.500 тоннага яқин «оқ олтин» машиналарда териб олинди. Ваҳоланки совхоз ташкил топган дастлабки йилларда бу ҳақда ширин хаёл суриш мумкин эди, холос.

Тараққиётнинг «сири» нимада?

Одамлар машинанинг қадрига етадиган бўлиб қолди. Консерваторлик кайфиятидаги кишилар эндиликда бутунлай машинага юз ўгирди.

— Машинанинг ажойиб ҳислати бор, — дейди республикада хизмат кўрсатган механизатор Муяссар Барноева, — у «тилини» билган кишига беминнат хизмат қилади. Бизнинг механизаторларимиз машиналарнинг «тилини» яхши билади. Шу сабабли уларни яхши ишлатади. Биз юкнинг оғирини машиналар гарданига юклаганмиз.

Совхоз жуда кўп машина ва агрегатлар олди. Улар кўз қорачиғидек асралади. Вақтида капитал ва жорий ремонт қилиб турилади. Техника воситаларининг «умри»ни узайтирган механизаторлар рағбатлантирилади.

Механизаторларнинг янги отряди камол топди. Совхозда юз йигирмадан ортиқ механизатор кадр бор.

— Бу ҳам талабни қондирмаяпти, — сўзини давом эттирди Муяссар, — ҳозир ҳар бир хонадондан камида битта механизатор тайёрлаш вазифасини қўйдик. Шу мақсадда совхозимизда механизация курси очамиз. Ўнинчи синфни битирган қиз-йигитлар, илғор теримчиларни механик-ҳайдовчиликка ўқитамиз ва ўргатамиз. Ўзим ҳар йили бешта шогирд тайёрлайман.

Совхоз раҳбарлари механизатор кадрлар тайёрлашга катта аҳамият бераётир. Беш йиллик охиригача ҳар бир хонадондан камида битта механизатор тайёрланади. Механизаторларнинг малакасини ошириш курси очилади. Мақсад шуки, ҳар бир механизатор ҳамма маркадаги машина ва агрегатларни бемалол бошқарадиган бўлсин.

Машиналарнинг иш унумини ошириш ҳамманинг диққат марказида турибди. Мавсумда бир турдаги топшириқни бажариб бўлган машиналар қайта жиҳозланиб, иккинчи турдаги топшириқни бажаришга сафарбар этиляпти. Далачилик бригадаларининг иши билан автотрактор паркининг иши бир-бирига уйғунлаштирилган. Деҳқончилик йилининг бошиданоқ ҳамма режа машина теримини кўзлаб олиб борилади. Шу сабабли кузга бориб агрегатлар унумли ишлайди. Юбилей йилида ҳар бир терим машинасининг иш унуми ўртача 75 тоннани ташкил этди. Муяссар Барноева, Т. Гадоев, Н. Рустамов, Н. Нарзиев каби илғор механик-ҳайдовчилар машиналар бункеридан 120 — 130 тоннадан, «оқ олтин» тўкди. Машина теримининг ташаббускорлари ҳам шулар.

Совхоз фаолиятидаги яна бир янгилик шуки, механизацияга таянилиши туфайли терим жуда қисқа вақтда якунланяпти. Илгари уч ой ва ҳатто ундан кўп муддатга чўзилиб кетадиган йиғим-терим эндиликда 30 — 40 иш кунида тугалланяпти.

— Ҳали бу чегара эмас, — дейди директор, — келгуси йилдан бошлаб камида 80 процент майдондаги ҳосилни «зангори кема»ларда териб олиш, йиғим-теримни 30 иш кунида тамомлаш режаларини тузаяпмиз. Бу совхозимиз коллективининг қўлидан келадиган иш ва албатта мақсадимизга эришамиз.

Механизация катта даромаднинг омили бўлиб қолди. Дала ишларини комплекс механизациялаштирган бўлим ва бригадаларда харажат ва чиқим камайди, кирим ва даромад кўпайди. Совхоз бўйича пул маблағи ортиб бормоқда.

Ялпи даромаднинг ўсиши қуйидагича характерланади

Совхоз ишчиларининг шахсий даромади ҳам шу асосда ўсиб бормоқда.

КЕЛАСИ ЙИЛ ТАРАДДУДИ

Шу кунлардаги ижодий меҳнатни кўрган киши совхоз коллективига таҳсин ўқийди. Совет ҳокимиятининг 50 йиллик тўйи шарафига бошланган социалистик мусобақа қизғин давом эттириляпти. Пешана тери билан бунёдга келтирилган «оқ олтин» дурдоналари сўнгги граммларигача саранжом-саришталаб олиняпти. Далаларда тўкилган пахтани терадиган, кўсак узадиган ва чувийдиган машиналар бетиним ишлаяпти. Кечагина «зангори кемалар»да пахта терган механизаторлар бугун ана шу машиналарни моҳирлик билан бошқаряпти. Ҳосили териб олинган пайкаллар пешма-пеш ғўзапоядан тозаланиб, кузги шудгор қилиняпти. Шу кунгача қарийб 2 минг гектар ер шудгорланди. Саид Бешимов, Сулаймон Султонов, Сафар Ҳайдаров, Солиҳ Омонов каби тракторчилар кунлик ер ҳайдаш графигини ошириб бажаряпти.

— Совет Конституцияси кунигача ҳамма экин майдонларини шудгорлаб бўламиз, — дейди Убайдулла Исматов қатъий ишонч билан — ҳозир далаларимизда юзга яқин трактор ва агрегатлар ишлаяпти. Маҳаллий ўғит тўплаш, қишлоқ хўжалик машиналари ремонтини ҳам қизитиб юбордик. Юбилей йилини кўнгилдагидек якунлаган совхозимиз коллективи келгуси йил мўл ҳосилига мустаҳкам замин яратади.

М. НАЗАРОВ,
Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

Собир АБДУЛЛА
Ўзбекистон халқ шоири

БАХТ ҚУЁШИ

Емрилди кўҳна дунё, янги жаҳон туғилди,
Тахт синди, тож тўкилди, дориламон туғилди,
Шоҳни ютиб жаҳаннам, «қуллар» омон туғилди,
Ер қаъри ютди зулмни, янги замон туғилди.
Топди таваллуд олам, ёш, навқирон туғилди.
Дер эдилар: Россия халқларга ғору зиндон,
Кўнглида доғу армон, бўйнида дору арқон,
Кўзида ёши маржон, орзуси дилда вулқон,
Озодлик умиди чўзганда қўлни ҳар ён:
Бахт туғди: номи Ленин, чин меҳрибон туғилди.
Ленинга эргашиб халқ, кўкларга етди боши,
Йўл топди ҳур яшашга, кенг омма кекса, ёши,
Билдики, бўлса озод: беғалва нону оши,
Кўз солди кенг жаҳонга, жилмайди эрк қуёши,
Кўкламги лола янглиғ тонг арғувон туғилди.
Жанг қилди ишчи-деҳқон, ёвларга бериоп,
Қон кечди милтиқ ушлаб, йўл босди бениҳоя,
Авж олдириб курашни, етгунча интиҳоя,
Фикрида янги олам, онгида янги ғоя,
Ленин ишига содиқ халқ қаҳрамон туғилди.
Ганггитди зулм элини «Аврора»нинг садоси,
Ҳарёққа урди ўзни қўшкалла аждаҳоси.
Титратма солди зулмга бу инқилоб нидоси,
Қутқарди дўқ, на қуръон, на авлиё дуоси,
Сармоядор уйида доду фиғон туғилди.
Компартия курашга йўлбошчи бўлди, борди,
Эски тузумни янчиб, тупроққа зулмни қорди,
Ёвларни енгди, сурди, ғовларни бузди, ёрди,
Суд қилди халқ ёмонни, йўқлик томон юборди,
Халқ номидан қасоскор, ҳукми равон туғилди.
Халқ бошини силашда одил Совет ҳукумат,
Ленинчи большевиклар эл ичра топди ҳурмат,
Милтиқни ерга қўйиб, халқ дерди: — бизга кўрсат,
Вайрона кенг Ватанни тиклашга етди фурсат.
Меҳнат қилиш, яшашга ер — осмон туғилди.
Халқ топди бахту иқбол, юрт бўлди шунча обод,
Тобора топди равнақ ленинча кашфу ижод,
Халқ бирла халқ қариндош, шогирду дўсту устод,
Меҳнатда хурраму шод, ҳур, янги одамизод,
Дарёни чўлга бурди, гул ошиён туғилди.
Ёзган билан туганмас, айтмоқ билан тамоми,
Охирга етгани йўқ, тарихнинг том-томи,
Миллион сатрга етса: итмом эмас, давоми,
«Озодлик қуёши» бўлса қасийда номи,
Дер, шеър ёзиб қаламкаш, ижодга кон туғилди.
Шеърий радифлардан сургун қилинди «султон»,
Етганда васли айём, қочди «фироқу» — «ҳижрон»,
Қон ютди «ҳуру ғулмон», дўзахга тушди «шайтон»,
Берди асарга оро инсону янги даврон,
Шеър вазнига муносиб сўзлар чунон туғилди.
Эй, бахтиёр қаламкаш, ёзмоқ фанида моҳир,
Халқингга туҳфа қилгил қийматбаҳо жавоҳир,
Гулдаста тутса боғбон, шеър даста этса шоир,
Бир камтарин мухаммас ораста қилди Собир,
Ёзганда мухтасарроқ, бу армуғон туғилди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ядро физикаси институтининг аҳил коллективи орасида кичик илмий ходим Л. Шарипова ҳам ғайрат билан меҳнат қилмоқда. Суратда: Л. Шарипована лаборатория иши олиб бораётган пайтида кўряпсиз.

И. Глауберзон фотоси.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

ХОРАЗМГА «ИЛ-18» УЧМОҚДА

Куни кеча Тошкент — Урганч ҳаво линиясида турбовинтли «ИЛ-18» самолёти мунтазам қатнай бошлади.

Ҳаво гиганти ветеран самолёт «ИЛ-14» ўрнини эгаллади. Эндиликда Ўзбекистон пойтахтидан Хоразмга учиш учун илгаригидек 2 соат 35 минут эмас, балки 1 соатдан сал ортиқроқ вақт кетади. «ИЛ-18» самолёти «ИЛ-14» самолёти уч рейсда ташиган пассажирларни бир рейсда олиб боради. Қулайликлар кўпайгани билан қатнов нархи ошгани йўқ.

Янги линиянинг келажаги порлоқ бўлиб, келгусида Тошкент билан Урганч ўртасидаги қатновни кўпайтирибгина қолмай, балки шу билан бирга маршрутни Москва, Боку, Минерал сувларигача узайтириш мўлжалланади.

Тошкент — Урганч биринчи мунтазам рейсида «ИЛ-18» самолётини Николай Железнев бошқарди. (ЎзТАГ).

ШАХМАТ

ГАЗЕТАМИЗ СОВРИНИНИ КИМ ОЛАРКИН?

Бундан роппа-роса саккиз йил муқаддам Марказий «Пахтакор» стадионида республика шахмат клуби очилиб, ўша куни Осиё мамлакатларининг биринчи халқаро турнири шу ерда бошланган эди. Саккиз йил мобайнида клубда жуда кўп йирик мусобақалар бўлиб ўтди. Пауль Керес, Александр Котов, Лев Полугаевский, Ратмир Холмов, Нона Александрия каби машҳур шахматчилар ҳам бу ерда дона суришган.

Кеча республика биринчи шахмат фестивалининг якунловчи мусобақалари бошланди. Унда олтмишдан ортиқ киши иштирок этмоқда. Қатнашчиларнинг кўпчилиги — спорт мастерлари, мастерликка номзодлар ва тажрибали биринчи разрядлилардир.

Яна икки кундан кейин аёллар ўртасида ҳам шундай мусобақа бошланади. Учтадан ғолиб СССР шахмат фестивалида иштирок этади. Кўпчилик спорт жамиятлари, айрим газета редакциялари махсус мукофотлар таъсис этди. Эркаклар турнирида ғолиб чиққан шахматчи «Совет Ўзбекистони» газетасининг совринини олади.

Мусобақа ўн кун давом этади.

ТОШДАН МАКТАБ

Ҳазорасп районидаги «Коммуна» колхозида 280 ўқувчига мўлжалланган ўрта мактаб биноси қад кўтарди. «Октябрь» ўрта мактабининг бу янги биноси тоғ тошидан тикланди.

Туз кони билан туташ Султон Санжар деган жойдан ташиб келтирилган тош бўлакларининг шакли, силлиқлиги иморатбоп, теришга қулай. Уни саралаш, ташиб олишга ҳам катта харажат талаб этилмайди. Чунки тош манбаи Ҳазораспдан узоқ эмас.

Колхоз хўжалик усулида қурган бу мактаб ғиштин иморатдан уч баравар арзонга тушди. Қурилиш мутахассисларининг фикрича пишиқлиги, мустаҳкамлиги жиҳатидан ҳам, тош пишиқ ғиштдан анча устун туради.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КЎН ЗАВОДИ

САМАРҚАНД. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Шаҳарда кўн заводи қурилиб, фойдаланишга топширилди. Йирик қурилишни муддатидан олдин битказиб, фойдаланишга беришда 150-қурилиш трестининг «УНР-703», «УНР-978» қурилиш-монаж бошқармалари ва «Сантехгазмонтаж» ташкилотининг инженер-техник ходимлари ташаббус кўрсатдилар. Юбилей объекти ҳисобланган бу янги заводнинг цех ва участкаларига 1500 та асбоб-ускуналар ўрнатилди.

Л. ЭРГАШЕВ.

ҚУТЛУҒ МАРРА

Янгийўл колбаса заводи коллективи беш йилликнинг иккинчи йилини муваффақиятли якунлаш учун мусобақани авж олдириб юборди. Ўн бир ойлик план муддатидан илгари ортиғи билан бажарилди.

Бу зафарга корхона ишчиларидан Николай Тришчев, Турсун Мирзатиллаев, Тўра Нурматов, Абдураим Манчопов ва бошқа ўнлаб новаторлар муносиб ҳисса қўшдилар. Улар планга қўшимча маҳсулот тайёрлаш мусобақасида ибрат бўлишмоқда. Натижада кейинги тўққиз ойнинг ўзида планга қўшимча 70 тонна колбаса маҳсулотлари, жами 155400 сўмлик маҳсулотлар тайёрлаб чиқарилди.

Рационализаторлар ҳам 172 минг сўм тежам берадиган таклифларни жорий этдилар. Янгийўлликлар ноябрь ойи охиригача яна қарийб 100 тонна маҳсулот тайёрлашга ҳаракат қилаётирлар.

З. КУРТНЕЗИРОВ.

ЯНГИ КИТОБЛАР

«Ўзбекистон» нашриёти қуйидаги китобларни нашр этди: Авторлар коллективи. ПАРТИЯ РЕВОЛЮЦИЯГА ҚАДАМ ТАШЛАМОҚДА. В. И. Лениннинг сафдошлари ҳақида ҳикоялар. 631 бет, тиражи 10000, баҳоси 1 сўм 29 тийин.

Ғ. Тўраев. ТУРКИСТОН БОЛЬШЕВИКЛАРИ ОКТЯБРДА. 172 бет, тиражи 5000, баҳоси 75 тийин.

А. Қирғизбоев, УЛУҒ ОКТЯБРЬ ВА ШАРҚ МАМЛАКАТЛАРИ. 145 бет, тиражи 5000, баҳоси 25 тийин.

Авторлар коллективи. ФРОНТДАН ХАТЛАР. 152 бет, тиражи 10000, баҳоси 14 тийин.

А. Н. Протопопова. ҲАР КИМ ЭККАНИНИ ЎРАДИ. Болалар тарбияси ҳақида. 319 бет, тиражи 12.000, баҳоси 36 тийин.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Бирлашган нашриёти қуйидаги китобларни босиб чиқарди:

Ш. Р. Рашидов. ДЎСТЛИК БАЙРОҒИ. 248 бет, тиражи 20.000, баҳоси, 59 тийин.

Ғ. Рашидов. ЎЗБЕКИСТОНДА УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ ҒАЛАБАСИ. 39 бет, тиражи 22,110, баҳоси 6 тийин.

БАҒДОД РАЙОНИДА

Радиолекторий

«Большевик» колхозида ота-оналар радиолекторийси ишлай бошлади. Лекторийга тажрибали педагоглар, ота-оналар жалб этилган. Улар ҳар ҳафтада бир марта колхоз радиоузели орқали болалар тарбиясига оид лекция ва суҳбатлар ўтказишади. Радиолекторийнинг биринчи машғулотида 25-ўрта мактаб директори Ж. Болтабоев «Ёшлар ўртасида ростгўйлик ва ҳамкорлик» деган темада қизиқарли лекция ўқиди.

Янги кафе

Район марказида янги кафе биноси қурилиб ишга туширилди. Унга «Учрашув» номи берилди. Янги кафэда лағмон, чучвара сингари лаззатли ўзбек миллий таомлари тайёрланмоқда.

«Табассум» устахонаси

Ултарма қишлоқ Советининг ташаббуси билан далада ишлаётганлар учун «Табассум» устахонаси ташкил этилди. Бунга бадиий ҳаваскорлар ва қизиқчилар уюшган. Устахона эшиттиришлари «Пахтакор» колхози радиоузели орқали мунтазам эшиттириб бориляпти.

Н. РАУФЖОНОВ,
«Совет Ўзбекистони» газетаси мухбирлар пости аъзоси.

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

● *АҚШ империалистларининг янги кирдикорлари*

● Канада ўз қўшинларини НАТО қуролли кучлари составида сақлаб қолмоқчи

● Сан-Францискодаги шармандали судга қарши норозилик намойиши

Қизиқ ҳангомалар

ҚЎЙЛАР МАКТАБИ

АНГЛИЯ қўйчивони Джим Стоу Испания ва Латин Америкасига қўй сотиб турарди. Яқинда у чет мамлакатларга сотиладиган отарлар учун испан тили курси ташкил этди. Стоунинг фикрига кўра, икки ҳафталик программани ўргангандан кейин ҳайвонлар чет мамлакатда тез кўникиб кетар эмиш ва Испания ҳамда Латин Америкасидаги чўпонларнинг буйруқларини тушунадиган бўлиб қолар эмиш.

ТЕАТР САҲНАСИДА... ҲЎКИЗ

КАРАКАС театрининг саҳнасида Бизенинг «Кармен» операси олдин дунёдаги бошқа барча театрлардагидек намойиш қилинарди. Лекин венесуэлалик санъат мухлисларига яқинда охирги парда тугамасдан ғалати совға тақдим қилишиб қолди. «Тореадор, жангга дадил кир...» деган ария куйлари жўрлигида испан торероси Курро Хирон чиндан ҳам ҳўкиз билан дадил олиша бошлади ва кўп ўтмай, коррида санъатининг бутун қоидаларига биноан ҳўкизни илма-тешик қилиб ташлади. Санъатга киритилган бу янгилик саросимага тушган томошабинлар ва опера тақдири учун хавфсирай бошлаган танқидчилар ўртасида оз мунча ғала-ғовурга сабабчи бўлмади.

АЛВАСТИ ЭРГА ТЕГЯПТИ

МЕН, Англия, Шотландия ва Ирландиядаги барча фолбинлар, сеҳргарлар подшоси, сеҳргарларнинг бирдан-бир қонуний меросхўри, ножинс куч эгаси Алекс Сандерс сизни, алвасти Мэксин Моррисни хотинликка оламан. Бундан буён сиз Англия, Шотландия ҳамда бошқа фалон-пистон мамлакатлардаги алвастилар ва сеҳргарлар қироличаси деб аталасиз...».

Буюк Маг — Поль-Кинг маросимга қонуний тус бериш учун қиличини ҳавода бир неча бор силкитди. Бу театрдаги спектаклдан бир кўриниш эмас ва ўрта асрлардаги бозор майдонларидан бирида бўлган ҳодиса ҳам эмас. Олий мартабали ва оддий «ножинс куч эгалари» тантанали маросимга тўпланганларида калта иштон ва юбкалар ҳам кийишиб олган эди.

Осмонда эса реактив самолётларнинг гумбирлаган овози эшитилиб турарди. Бу воқеа шу йил, 1967 йилда Англияда юз берди.

ВИНО БИЛАН ЎЧИРИЛГАН ЁНҒИН

БУНДАН 56 йил муқаддам «Вокруг света» журналида шундай хабар босилиб чиққан эди. «Яқинда Калифорниядаги Соноре шаҳрида ёнғин кўтарилди. Аланга мисли кўрилмаган тезлик билан асосан тахтадан қурилган эски уйларга тарқалди. Кўп ўтмай цистерналардаги сув ҳам тугаб қолди. Афтидан, шаҳарни аланга ихтиёрига ташлаб чиқиб кетса ҳам зиён қилмасди. Бироқ, брандмайор кутилмаганда яқиндагина тайёрланган винога ўт ўчирувчи машинанинг шлангини улай бошлади. Бу фикр жуда муваффақиятли чиқди. Вино таркибидаги кўмир кислотаси алангани дарҳол ўчиришга ёрдам берди ва ёнғин бир неча соат давомидаёқ тўхтади.

(«Вокруг света»дан).

Германия Демократик Республикаси. ГДР территориясида вақтинча турган Совет Армияси қисмларининг жангчилари билан маҳаллий аҳоли ўртасида дўстлик кун сайин мустаҳкамланиб бормоқда. Бу ерга келган совет солдатларидан бир группаси Котбус округида теплоэлектроцентраль қурилишида иштирок этмоқда. Суратда: совет жангчилари немис ишчиларига юқори вольтли кабелни ётқизишга ёрдамлашмоқдалар.

АДН-ТАСС телефотоси.

КИМ ЭЛЧИ БЎЛИШИ МУМКИН?

Швеция манфаатларини чет мамлакатларда ким ҳимоя қилади? Демократик Швеция фойдасига олиб бориладиган алоқаларни унинг номидан ким ҳимоя қилиб туради?

Жавоб шундай: 58 элчидан 50 киши биринчи социал группадан, 5 киши иккинчи социал группадан ва фақат 3 кишигина учинчи социал группага мансубдир. Биринчи социал группанинг бир йиллик ўртача даромади 50 минг крондан ортиқроқ, иккинчи социал группанинг даромади эса ҳар йили ўртача 25 минг крондан ортиқ, учинчи социал группа даромади 25 минг крондан камроқдир. Бироқ, элчилар орасида бирорта ҳам ишчининг фарзанди йўқ!

— Чет мамлакатларда фақат истеъдодли кишиларгина мамлакат манфаатини ҳимоя қила олади. Ишчиларнинг фарзандлари эса билим олиш имкониятига эга бўлмаганлар, — Швеция дипломатларининг ижтимоий состави танқид қилинадиган бўлса ана шундай жавоб беришади.

Бироқ, гап фақат билимдагинами? Маълум бўлишича мутлақо бундай эмас. Чунки, Швеция элчиларидан 27 киши фақат гимназия ҳажмидаги билимга эга. Шуниси диққатга сазоворки, учинчи социал группага мансуб элчиларнинг билими уларнинг оқсуяк ҳамкасбларига қараганда анча юқорироқ: улардан икки киши доцент ва биттаси ҳатто фалсафа доктори ҳамдир.

Элчиларнинг аксарияти баронлар, гофмаршаллар, губернаторлар, профессорлар, пасторлар, дипломатлар ва офицерларнинг болаларидир. Уларнинг хотинларининг ижтимоий келиб чиқиши ҳам таажжубланарли: ўн бир киши, яъни элчилар хотинларининг 20 проценти дипломатларнинг қизларидир.

Чет мамлакатда Швеция ҳаёти Швеция сиёсати тўғрисида ҳикоя қилиб бериши лозим бўлган дипломатлар орасида ҳатто ўз мамлакатида ҳеч қачон доимий яшамаган одамлар ҳам кўп. Улар Швециянинг чет мамлакатлардаги элчихоналарида туғилган ва ўсган.

Швеция ташқи ишлар министрлигининг хабардор ходимларидан бирининг изоҳ беришига қараганда Швеция дипломатлари орасида юқори синф вакилларининг кўплигига қуйидагилар сабабчи эмиш:

— Швеция ўз элчихоналарини ташкил эта бошлаган пайтда элчихоналар учун бинолар қуриш ва дипломатларни таъминлашга унинг маблағи бўлмаган. Шунда ҳукумат графлар ва баронларга мурожаат қилиб, чет мамлакатларда вакиллик вазифаларини ўз зиммаларига олишни илтимос қилган. Улар ўз навбатида элчи бўлишга розилик беришган ва элчихоналарни таъминлаш учун харажатларни ўзлари сарфлаган. Ваколатхона харажатлари тўла ҳукумат зиммасида бўлишига қарамай, дипломатларнинг кўпчилиги ҳозир ҳам чет мамлакатларда фақат ўз ижтимоий аҳволига тенг, «ўз доирасидаги» одамлар билан муносабатда бўлаётгани ана шу анъананинг таъсири бўлса керак.

(«Афтонбладет» газетасидан).

БОМБАНИ ЙЎҚОТИБ ҚЎЙИШДИ...

БОНН, 14 ноябрь. (ТАСС). «Рейнише пост» газетасининг бугунги сонида босилган хабарда айтилишича, кеча Дюсселдорф-Крефельд райони тепасида учиб юрган инглиз ҳарбий самолёти «машқ бомбасини» йўқотиб қўйган.

Шундай қилиб, Ғарбий Германиянинг аҳоли энг зич жойлашган мана шу саноат районининг аҳолиси бевосита хавф остида қолди.

Англия ҳарбий-ҳаво кучлари қўмондонлиги эълон қилган махсус баёнотда, йўқолиб қолган бомбани топган кишилар «унга қўл тегизмасликлари керак» деб таъкидланади.

Америка генерали ҳалок бўлди

НЬЮ-ЙОРК, 14 ноябрь. (ТАСС). Бугун Жанубий Вьетнамда демилитаризация қилинган зона районида учиб бораётган вертолёт портлаб кетди. АҚШ денгиз пиёда қўшинларининг Вьетнамдаги урушда қатнашаётган учинчи дивизиясининг командири генерал-майор Хохмут шу вертолётда учиб бораётган эди.

Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг Сайгондан юборган хабарида айтилишича, бу портлаш натижасида Хохмут ва унинг билан вертолётда бирга бўлган бошқа кишилар ҳалок бўлган. Мухбир, Вьетнамдаги уруш вақтида ўлдирилган биринчи америкалик генерал Хохмут бўлди, деб ёзади.

КАНАДА НАТОДАН ЧИҚМОҚЧИ ЭМАС

ОТТАВА, 14 ноябрь. (ТАСС). Канада ташқи ишлар министри Поль Мартин Торонтода гапириб, НАТО тўғрисидаги ҳозирги шартноманинг муддати тугаганидан кейин Канада яна НАТОнинг аъзоси бўлиб қолади, деди. «Канадиен Пресс» агентлигининг шу тўғридаги хабаридан маълум бўлишича, Мартин яна айтганки, Канада Европадаги НАТО қуролли кучлари составида бўлган ўз қўшинларини шу қуролли кучлар составида сақлаб қолади. Франция ҳукуматининг талабига биноан Канаданинг бу қўшинлари Франция территориясидан олиб чиқиб кетилган эди ва ҳозир Ғарбий Германияда турибди.

ШАРМАНДАЛИ СУД

НЬЮ-ЙОРК, 14 ноябрь. (ТАСС). Вьетнам халқига қарши урушдан бош тортган Америка солдати Рональд Локман устидан Сан-Францискода суд бошланди. Филадельфиялик 23 яшар бу негр солдат 15 сентябрда Жанубий Вьетнамга жўнатиш пунктига келмади. Локман «мен бу ерда — Филадельфиянинг негрлар маҳалласида курашишим керак» деди.

Бу йигитни қўллаб-қувватлаётган юзлаб намойишчилар ҳарбий трибунал биноси олдида кеча тўпланиб, шармандали судга қарши норозилик билдиришди. Намойишчилардан бир неча кишини, бизни суд залига киритинглар, деб талаб қилди. Ҳарбий полиция уларни қамаб қўйди.

Локманнинг адвокати, бу йигит Жанубий Вьетнамга боришдан воз кечишга ҳақли эди, чунки у ерда Қўшма Штатлар олиб бораётган уруш «ғайри қонуний ва конституцияга хилоф» деди.

ҲАРБИЙ КЕНГАШ ТУЗИЛМОҚДА

ВАШИНГТОН, 14 ноябрь. (ТАСС). Кеча президент Жонсон АҚШнинг Вашингтонга келган Сайгондаги элчиси Банкерни Оқ уйда қабул қилди. Оқ уй вакилларининг айтишига қараганда, президент Жонсон билан элчи Банкернинг кечаги учрашуви элчи Банкер, Жанубий Вьетнамдаги Америка қўшинлари қўмондони, генерал Уэстморленд ва тинчитиш билан шуғулланувчи махсус элчи Комер (улар ҳам шу мақсадда Вашингтонга келадилар) президент иштирокида ўтказиладиган маслаҳат мажлисларининг биринчиси бўлди.

Оқ уйнинг матбуот масалалари билан шуғулланувчи секретари Кристиан кеча айтдики, Вьетнамдаги уруш билан алоқадор ҳамма масалалар муҳокама қилинадиган мана шу маслаҳат мажлисларида давлат секретари Раск, мудофаа министри Макнамара ва штаблар бошлиқлари комитетининг аъзолари қатнашади.

Маҳаллий шарҳчилар Оқ уйда ўтказиладиган бу маслаҳат мажлисларига баҳо бериб, АҚШ ҳукумати Вьетнам билан шуғулланадиган алоҳида ҳарбий кенгаш тузишга уринмоқда, деган фикрни айтмоқдалар.

Президент билан бўлган учрашувдан кейин элчи Банкер, мен Шимолий Вьетнам территориясини бомбардимон қилишни бироз бўлса ҳам тўхтатиб туришга қаршиман, деди.

Намойишда қатнашганлардан ўч олинди

ВАШИНГТОН, 14 ноябрь (ТАСС). 21 ва 22 октябрда Пентагон биноси олдида урушга қарши ўтказилган оммавий намойиш қатнашчиларидан 180 киши штраф тўлашдан тортиб то турмада қамалишгача турли жазо чораларига ҳукм қилинди.

(«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 19 ноябрда чиқади).

МЕТЕОР ЁМҒИРИ

Астрономлар 17 ноябрдан 18 ноябрга ўтар кечаси ўтган йили кузатилган «Леонида» метеор ёмғирининг такрорланишини кутмоқдалар. Бу метеор оқими қуёш теварагида 33 йиллик давр оралаб айланади. Бундан аввалги кузатса мумкин бўлган метеор ёмғирлари 1799, 1832-33, 1866 ва 1966 йилларда бўлган эди.

Агар бошқа планеталарнинг тортиш кучи «Леонида» йўлини бузиб юбормаса, иттифоқимиз территориясининг катта қисмидаги, айниқса, унинг шарқий ва шимолий областларидаги аҳоли ажойиб метеор ёмғирини томоша қилиши мумкин.

(ТАСС мухбири).

Редактор ўринбосари
Х. ЕДГОРОВ

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт. 9.30 — Чолғу куйлари. 9.50 — «Ҳазорбоғ» совхозида» (тож.). 10.10 — Эстрада куйлари ва қўшиқлари. 11.15 — «Фан ва турмуш» (радиожурнал). 11.35 — Концерт. 12.15 — Спорт. 12.30 — «Толстой ва музика» (концерт-очерк). 13.30 — Классик куйлар. 17.00 — Концерт (студентларнинг талабларига мувофиқ). 18.00 — «Правда» газетасининг обзори. 18.10 — Рус қўшиқлари ва рақслари. 18.40 — Кинофильмлардан куйлар. 19.20 — Озарбайжон куйлари. 20.00 — «Резервлар ишга солинмоқда» (рус.). 20.10 — Эстрада концерти. 20.45 — «Умумий ҳарбий мажбурият ҳақида янги қонун». 21.00 — Концерт (пахтакорлар учун). 21.55 — Саломатлик ҳақида. 22.15 — Куйлар. 22.40 — «Батрак» (ҳикоя). 23.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимларининг талабига мувофиқ).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси.** 18.00 — **Телеянгиликлар.** 18.15 — **Чол ва турна** (болалар учун мультфильм). 18.25 — **Реклама ва эълонлар.** 18.35 — **Катта Академик театрда премьера.** 19.15 — **Халқ контроли — амалда.** 19.45 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 19.50 — **Ер ва эл.** 20.50 — **Тинчлик қўшиғи ер узра янграр** («Ёшлик» студияси). 21.40 — **Киноянгиликлар.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.30 — Ўқув эшиттиришлари программаси. **Физикадан машғулот** (мактаб ўқувчилари учун). 18.00 — **Инглиз тилидан иккинчи машғулот.** 18.35 — **Чизма геометрия. Текислик** (студентлар учун).

19.45 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — **Олмаота кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 19.30 — **Сўз — пионер вожатийларга.**

Рус тилида: 19.50 — **Ёшим 17 да** (телефильм). 20.20 — **Цирк томошалари.** 21.50 — **Эдита Пьеха куйлайди.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 18/XI да **Трубадур.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/XI да **Ажжонларим,** 18/XI да **Мудҳиш айбнома.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 17/XI да **Жон қизлар,** 18/XI да **Гули сиёҳ.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Беором юраклар» ёшлар коллективининг гастроллари. Айиқлар аттракциони.** Ўргатувчи — **Владимир Тин.** Билетлар сотилмоқда.

КИНО

Яшил арава — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Маҳкум қилинганлар уясида — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Журналист (1 ва 2-серия, кундуз соат 11-40 минутда), **Матонатли кишилар** (кундуз 5 да) — НАВОИЙ номли.

Замонамиз қаҳрамони — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Буюк бурилиш — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Арена (кенг форматли) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Улар биринчилардан эдилар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да).

ПОЙАФЗАЛЧИЛАР САНЪАТ САРОЙИДА
20, 21, 22 ва 23 ноябрларда
Бошқирдистон АССРда хизмат кўрсатган артистка
ФАРИДА КУДАШЕВА,
Бошқирдистон АССР халқ артисти
БАХТИ ГАЙСИН
РСФСРда хизмат кўрсатган артист ва Бошқирдистон халқ артисти
МОҲАММАТ ИДРИСОВ
артистка Голсам Хабибуллина ва бошқалар ижросида
КОНЦЕРТ
Кеч соат 8 да бошланади.
Билетлар сотилмоқда.

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИЛАР

СССР ЕНГИЛ САНОАТ МИНИСТРЛИГИ
МАРКАЗИЙ ПАХТАЧИЛИК САНОАТИ ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИ

қуйидаги вакант вазифаларга:

ЦНИИХпромнинг Кировобод шаҳридаги филиали илмий ишлари бўйича **директор ўринбосари;**

лаборатория бошлиқлари:

пахта хом ашёсини тозалаш, автоматика, қуритиш, хавфсизлик техникаси, аэродинамика, асбоблар, луб толалари, илмий текширишнинг иқтисодий натижаси, технология ва янги техника, хом ашё ва иқтисод.

сектор бошлиқлари:

стандартлаш, пахтани синаш, валда толалаш, ингичка толали пахталарни тозалаш, ўлчаш.

Конкурс талабига жавоб берарлик қилиб тўлғизилган ариза ва ҳужжатлар Тошкент шаҳар, 70, Ш. Руставели кўчаси, 8-уйга юборилади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ МИНИСТРЛИГИ ЎЛКА МЕДИЦИНА ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Новгород кўчаси, 28-уй)
қуйидаги лабораториялар бўйича вакант вазифаларга:

клиник гастроэнтерология — 2 кичик илмий ходим; **экспериментал гастроэнтерология** — мудир, катта илмий ходим (5 йил иш стажига эга бўлган медицина фанлари докторлари ёки кандидатлари) ва кичик илмий ходим; **клиник биохимия** — мудир (5 йил иш стажига эга бўлган медицина фанлари доктори ёки кандидати) ва кичик илмий ходим; **соғлом ва касал одамлар овқати** — мудир, катта илмий ходим (5 йил иш стажига эга бўлган фан докторлари ёки кандидатлари) ва 2 кичик илмий ходимлар; **патогистология** — кичик илмий ходим; **экспериментал эндокринология, эндокрин безининг клиник биохимияси, радиацион эндокринология** — мудирлар (тегишли соҳада 5 йил иш стажига эга бўлган медицина фанлари докторлари ёки кандидатлари); **клиник фармакотерапия** — катта илмий ходим (5 йил иш стажига эга бўлган медицина фанлари доктори ёки кандидати) ва кичик илмий ходим, **экспериментал фармакотерапия** — мудир (5 йил стажига эга бўлган медицина фанлари доктори ёки кандидати).

Конкурс муддати 1967 йил 15 декабргача.

ЎЗБЕК ТЕРИ-ВЕНЕРОЛОГИЯ ИЛМИЙ ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИ

қуйидаги бўлимлардаги вакант вазифаларга:

катта илмий ходимлар (медицина фанлари кандидатлари) — дермотология, микология, экспериментал-лаборатория (2 ўрин);

кичик илмий ходимлар — микология (2), экспериментал-лаборатория (3), клиник ординаторлар (2).

Конкурс муддати 1967 йил 16 декабргача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Кафанов кўчаси, 104-уй.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ

СССР қишлоқ хўжалик министрлиги
АНДИЖОН ПАХТАЧИЛИК ИНСТИТУТИ
1968-69 ўқув йилининг
1-курс сиртқи бўлимига

Студентлар қабул қилади:

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

АГРОНОМИЯ — **пахтачилик бўйича агрономлар тайёрлайди.** Ўқиш муддати — 5 йил-у 4 ой.

ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ — **қидириш, лойиҳа, мелиорация системалари қурилиши ва эксплуатацияси, ирригация қурилмалари ва гидроэнергетика тармоқлари бўйича инженер-гидромелиораторлар тайёрлайди.** Ўқиш муддати — 6 йил.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МЕХАНИЗАЦИЯСИ — **колхоз, совхоз ва бошқа ташкилотлар машина-трактор парки ремонти ва эксплуатацияси бўйича инженер-механиклар тайёрлайди.** Ўқиш муддати 6 йил.

Кириш имтиҳонлари ўрта мактаб программаси асосида ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Агрономия факультетига кирувчилар **химия, физика, она тили** (иншо) дан имтиҳон топширадилар.

Гидромелиорация ва қишлоқ хўжалик механизацияси факультетларига кирувчилар **математика** (ёзма ва оғзаки), **физика, химия** (оғзаки), **она тили** (иншо) дан имтиҳон топширадилар.

Сиртқи бўлимга тўлиқ ўрта маълумотли, танлаган мутахассиси бўйича хўжаликнинг бирор соҳасида ишлаб турган ва практик иш жараёнида танилган, кириш имтиҳонларидан муваффақиятли ўтган ҳар иккала жинсдаги СССР гражданлари қабул қилинади.

Ариза институт ректори номига ёзилади ва қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: ўрта маълумот ҳақидаги ҳужжат (асли), иш ёки ўқиш жойидан характеристика, медицина справкаси (286-форма) иш жойидан справка, таржимаи ҳол, тўртта фото сурат (3x4), паспорт, ҳарбий учётдан ўтганлиги ҳақидаги ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Ҳужжатлар 1968 йил 15 январгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1968 йил 16 дан 30 январгача ўтказилади.

Адреси: Андижон область, Избоскан район, Куйган ёр посёлкаси.

В. В. Куйбишев номли
САМАРҚАНД ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ
1967-68 ўқув йилининг
сиртқи бўлим
1-КУРСИГА

Студентлар қабул қилади:

ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

агрономия, зоотехника, қоракўлчилик ва ветеринария.

Ветеринария факультетининг сиртқи бўлимига фақат ветеринария техникумларини битириб даволаш ва бошқа ветеринария муассасаларида камида 3 йил ишлаганлар қабул қилинади.

Мутахассислиги ва факультети кўрсатилган ариза институт ректори номига ёзилади ва аризага характеристика, ўрта маълумот ҳақидаги ҳужжат (асли), таржимаи ҳол, соғлиғи ҳақида медицина справкаси, меҳнат дафтарчасидан кўчирма, иш жойидан справка, турар жойидан справка, 4 фотосурат (3x4 см). қўшиб топширилади.

Аризалар 10 декабргача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 11 декабрдан 30 декабргача ўтказилади.

Кириш имтиҳонлари химия, физика, ўзбек (рус) тили ва адабиётидан.

Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, шунингдек Совет Армиясидан 1960-61 йилларда бўшатилган офицерлар (ўрта маълумотли) конкурссиз қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Самарқанд шаҳар, К. Маркс кўчаси, 77-уй.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ ХИМИЯ ИНСТИТУТИ

қуйидаги вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

Кичик ва катта илмий ходимлар: **физик, коллоидли, аналитик ва органик химия, электрохимия, синтетик полимерлар химияси, ноорганик моддалар химияси ва технологияси, силикатлар, кўмир ва газ.**

Конкурсда фан докторлари ва кандидатлари, олий маълумотли ва ишлаб чиқариш стажига эга бўлган (илмий иш ва янгиликлар яратган) кишилар қабул қилинади.

Конкурс муддати эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Керакли ҳужжатларни қўшиб ариза қуйидаги адресга юборилади: Тошкент шаҳар, Черданцев кўчаси, 19-уй.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34445, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши (нефть разведкаси коммутатори орқали қўшимча) 64, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ А — 270. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02261.